

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadója: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A pozsonyi ismeretlenekhez.

— Nyílt levél. —

Budapest, november 8.

(v.) Magyarul szölok kendtekhez, noha hiszem, sőt tudom, hogy kendtek nem magyarok. Kendtek furkós bottal támadták meg valakinek a művészi szabadságát s megdobálták sárral valakinek a művészi ambícióját: — magyar ember ilyesmire nem tud vetemedni. Kendtek tultették magukat azon, hogy ez a valaki egy asszony, aki női mivoltánál fogva bizvást számíthatott magyar hazája földjén a férfiak lovagiasságára: — asszonyt sérteni gyávaság, gyávaságot pedig magyar emberről nem szabad feltenni soha. S végezetül azzal sem törődtek kendtek, hogy az az asszony, akinek művészi becsyagát merénylettel támadták meg, a Jókai Mór örök dicsőségétől sugárzó nevet viseli s hogy tehát nemzetünknek e büszkesége s ékessége az, aki ellen a minősíthetetlen csintevés éle fordult: — ekkora kegyeletsértésre magyar ember nem ragadtatja magát még legszilajabb indulataitól sem. Kendtek tehát se nem magyar emberek, se nem uri emberek. Aki magyar és ur, az megsevegei a fehérnépet, tettel vagy szóval a világrét meg nem bántaná, bármi légyen a rovásán, hát még ha jóban járt és soha egy légynek sem ártott.

Megkövetem a magyar kondásokat, hogy a nekik járó címzessel illetem kendteket. Ők nem tehetnek róla szegények, hogy a magyar nyelv a despektust más megszólítással nem tudja kifejezni. De ki kell az ő tisztességükre jelentenem, hogy nem akad kondás széles Magyarországon, akitől kitellenék annyira durvaság, amennyi ahhoz kell, hogy egy asszony bántalmaztassék. S pláne, ha elmondanak az ország disznópásztorainak, hogy a bántalma-

zott asszony a magyar nemzetre hervadhatatlan dicsőséget hozó Jókai Mórnak a felesége, aligha azt nem felelnék, hogy amelyik emberi állat ilyesmire tud vetemedni, azt ők még a csordájukba sem vennék fel, nemhogy szóba álljanak vele. Kendtek tehát csupán azért kendtek, mert ennél mélyebbre leszállani magyarnyelvű megszólításban már nem lehet.

Mit akartak kendtek attól az asszonytól? Mit kerestek rajta? Miért gyalázkodtak ellene? Az volt-e tán a vétke, hogy elment a magyar földön élő németek egyik fészékébe, hogy ott magyar szót hirdessen? Ezért süvöltött füttyszó a pozsonyi színházban, Mihelyt Jókainé ruhájának a csücske a nyílt színen látható lett? Hát inzultus jár ebben az országban a magyar művésznőnek, ha idegenajkuak közt részt kér magának a nemzeti terjeszkedés apostoli munkájából? Vagy ha nem a magyar művésznőt s egyáltalában nem a művésznőt akarták benne támadni, hát mi gerjesztette fel vajjon a kendtek haragját? Az-e, hogy halottak napján virágokat mert küldeni egy másik asszony sirhantjára, aki egykor szerető hitvese volt annak a férfinak, akit most az ő szerelme boldogít? Bánthat-e előtt az a kegyelet, amely az emlékezés koszorújával zárandokol egy sírdombhoz? Akit én szerettem, annak a fejfájára más ne vihessen virágokat? S aki koszorút marcangol egy sirhanton, nem a sírgödörben porladónak halotti álmát bolygatja-e meg? Azon a koszorun, amelyet megtéptek, a Jókai Mór dicsőséges neve ékeskedett. Ez a név, amely nemzeti nagy küzdelmeink korszakában harci riadó volt, majd a nemzeti gyász borús éveiben vigasztalás, biztatást, lelki gyönyörűséget, reménykedést sugározottatott a csüggedő magyar nép szívébe, ez a név, amelyet a történelem beigtatott a szellemi hősök, a költő-apostolok,

a nemzeti próféták könyvébe, ez a szent és nagy név egy eltépett koszoru fekete szallagján a temető porába, a nyüzsgő embertömeg lábai alá került. Azt mondják kendtekről, hogy a botrány útján elégtételt akartak szolgáltatni. Elégtételt? Kinek? Annak a holtinak-e, akinek siri álma megbolygatódott? Vagy annak a névnek-e, amelyet egy nemzet hálás szeretete vesz körül? Ha egy botrányból kettőt csinálnak, elégtétel-e az?

Kendtekben valami nemtelen indulat bírzigál. Ejh, ki fogja ezt az indulatot egy lélektanizisre méltatni? A tett maga gyáva, lovagiatlan és kegyeletsértő volt. Kit érdekel az, miféle lelki kloakákból fakadt az a szándék, amelyik ilyen tettnek volt a rugója. Én csak azt akarom harsány hangon kiküldeni országga és világgá, hogy ehhez a magyartalan tethez a magyar nemzetnek a legcsekélyebb köze sincs. Asszonynak magyar ember részéről bántódása nem lehet. S magyar embernek egy porcikányi része sem lehet olyan botrányban, amelynek iszapos hullámai a Jókai Mór hitvesét ostromolják. Kendtek már azért sem lehetnek magyarok, mert bujkálnak. A bujkálás nem magyar tempó. Olykor megesis rajtunk, hogy bolondot cselekszünk, amiért higgadt fővel felelni nem tudánk. De amit tettünk, azért helyt szoktunk állani, férfiasan, büszkén, dacosan. Kendtek elkövettek egy alacsony dolgot, ami vérg sérti a nemzet önértetét, lojalitását, lovagiasságát. De helyt állni a cselekvésükért vonakodnak. Nincs hozzá lelkük, hogy kiálljanak a közvélemény sorompói elé, felelni azért, amit a férfiaság és a józlesség ellen vétettek. Ez a sunyiság, Istennek hála, összeférhetetlen a magyar jellemmel. Kendtek hát idegenek. Semmi kö-zünk kendtekhez. S kendteknek sincs semmi közük mihozzánk.

T Á R C A.

Hannele.

(Premiére a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Ábrányi Emil.**

Az élet rút és szomorú, az emberek rosszak, de az álom szép, poétikus, ragyogó! Kivált, ha ennek az álomnak a vége eszöndesen átvad a halálba. Ha nincs időnk fölébredni többé.

Ezt kell-e megtanulnunk Gerhart Hauptmann két szakasza osztott álom-képéből?

A szegény kis Hannele több verést kapott életében, mint kenyéret. (S a kenyérnek is csak a szárazát adták neki.) Mattern, a részeges pallér utálja ezt a gyöngé és bájos teremést. Két okból. Először: mert érzéketlen, brutális, cudar ember. Másodszor: mert Hannele nem az igazi, édes leánya. Ki az apja Hannelének? Nem tudjuk meg a darabból. Erről csak homályos célzások vannak. Csak sejtjük a Seidel zavaros beszédéből, hogy Hannele a Berger előljáró gyermeke lehet, a tartalékos kapitányé, aki valamikor „fenemód élte ám a világot.”

Míg az anyja élt, mégis volt némi oltalma szegény Hannelének. De az anyja halála után Mattern, a kőműves, a vad, iszákos barom, kétszeres dühvel töltötte ki rajta elfojtott bosszuságát. Csak a Sue-féle Párisi titkokban és a legborzasztóbb rém-regényekben szenvednek a mostoha leányok annyit, amennyit a kis Hannele szenved. (Szerecsésére csak a kulisszák közt.) A szegényház minden lakója tud valamit mondani erről a kegyetlen martíriumról. Például: esteli kikerkor, lagyban, viharban kikergeti az utcára, hogy vagy egy tizfillérest kolduljon neki össze. Na és persze

csak a végből, hogy a kórhely gazember nyomban elihassa. Szegény gyerek honnan teremse elő azt a tizfillérest? Hát fél-éjszakákat töltött a szabadban, mert hogyha hazajött és pénz nem hozott, hát összefutott a fél-falu a jajgatására, olyan verést kapott a dühöngő mostohától.

Hannele örületesen retteg attól az embertől. És egyszer, amikor nagyon meggyűl benne a félelem és a keserűség: neki megy télvíz idején a jeges tónak. Ott ugrik be az alvégi kovácsmühely közelében, azon a ponton, ahol sobasem fagy be a víz. Seidel, a favágó, véletlenül arra jár és kihuzza Hannelét a tóból. Gottwald tanító ur pedig bevvisi a szegények házába, elzüllött, megrokkant esavargók közé, hogy ott ágyba fektessék és ápolják a didergőt, a fájdalmast, a halálos beteget.

Aneilla dolorosa! Szomorú látvány, amikor behozzák a szinpadra Hannelét.

Heves szélrohamok döngetik a nyomorult házat. Jeges hó esapódik az ablakhoz. Ijesztő esőndben lép föl Gottwald, a tanító; fekete szakállu, harminckétéves férfi; karjában a körülbelül tizen-néggyéves Hannele. A kis leány, akinek a hosszú, vörhenyes haja fölbomolva esáug a tanító vállán alá, folytonosan nyíjszörög. Arca hozzá tapad a tanító nyakához; karjai — vékony, sovány karjai — holtra bágyadtan lógnak lefelé. Eppen csak a leg-szükségesebb ruhadarabok takarják el összevert, megkínzott testén a kék foltokat.

De közeledik az édes, ja megváltó hagymáz. Jön a tífózus álom. Az élet, a valóság tele volt könnyvel, rongygyal, veréssel, koplalással, kétségbe-eséssel. Az álom, a deliráló beteg álma végre angyalokat hoz, mennyei pompát hoz; mindent oda önt, ami fény, illat, szépség, gazdagság, a gyermek ölébe, mint egy óriás bőség-szaru.

A félig agyonvert, halálba hajszolt koldus-leány most kimondhatatlanul gazdag. A szegények dus fantáziájával herceg-kisasszonynak álmolja magát. Ami gyermek-mesét valamikor a lelkébe szedett mohó vágyakozással: álmában

mind megelevenedik, mind boldog valósággá lesz. Menyasszonyruhát kap habos fehér-selyemből. Bókolva jön a szabó és azt mondja neki: Hannele hercegnő! A világ legpicinyebb cipellőit huzzák a lábára, mint a hamcipőkének.

Mindaz, amit kegyes prédikátorok a tulvilági boldogságról szegény kis agyvelejébe papoltak: ragyogó képpé válik a delirium utolsó perceiben. A menyország egész káprázatos glóriája leszáll hozzá, a szegények házában haldokló koldus-gyerekekhez. Aranyos zöld-fény ömlik a szobába. Szép, ifju angyalok jönnek; vállukon szárnyak, fejükön rózsakoszorú. Négy fehérbe öltözött ifju üvegkoporsó hoz és gyöngéd emel- lessel, vigyázatosan befekteti Hannelét. Üvegkoporsóban fekszik a koldus-poronty, mint *Hofe-herke*, a király-leány. Azután jön a szelid idegen; jön az árva, az üldözötték, a szenvedők vigasztalója; jön a fenséges vándor, aki halkán kopogtat a szegények ajtaján; jön maga Jézus. Szürke köpenye lehull a válláról és ott áll a koporsójából kilépő Hannele előtt aranydiszes fehér ruhában. Szól a leányhoz és szavait esodálatosan szép hárfazene kíséri. Szól a nagy esoda-városról, ahol örök a béke, örök a gyönyörűség.

Márványbul a házak s mind arany a tető.

Ezüst esapu kútból piros bor foly elő.

Virágos az út ott mind, a fehér.

S a nási harangzó véget seosen ér.

Zölden ragyogó kupolái körül

Szól róza fonódik, száz lepke röpül.

Tizenkét tejszínli hatvány kering.

Cseng rajtuk a dagadózó pehely-ing.

S miközben a bűvösszavu idegen beszél: angyalok bukkannak föl az ajtóban; kisebb-nagyobb fiuk, leányok állanak ott; lassan fölbátorodnak és bejönnek; tömjénfüstölőket lóbáznak és a szobát szőnyegekkel, virágokkal díszítik. Azután félkörbe állanak Hannele és az idegen körül.

Pozsonyhoz egy köhajtásnyira ott fészkel a Luegerismus. Kendtek nyilván abból a fészkekből rajzolták át Magyarországra. A magyar művésznő vendégszereplésének ötletéből politikai vendégszereplést hevenyésztek ott a határszélen az osztrák antisemiták. Nekik nem szent és nem nagy a Jókai neve. Őket nem kötelezi sem a magyar lovagiaság, sem a magyar kegyelet. S az asszonyt sem kiméli az ő hitvány indulatjuk, ha az az asszony történetesen magyar. Nincs bennem kétség, hogy a magyarfalk antisemita kolompokosok küldték le kendteket Bécsből Pozsonyba. A kérdés csak az, akad-e kendteknél Magyarországon akár titkos, akár nyílt cimborájuk? Ha akad, jöjjenek ki a gyepr. Valljanak színt s mondják meg nyíltan, mit akarnak. Mondják meg őszintén, hogy ők a felekezeti szenvedélyt akarják mindenáron felszítani, hogy a nemzeti társadalom megbontására s vallásháborúra pályáznak, ha szinte belé is nyomorodik a magyar lovagiaság s ha szeplő is esik tőle a nemzeti kegyeletnek eddig feltalan paizsán.

Lehet, hogy hadüzenet lappang a pozsonyi botránnyban. Állunk elébe ennek a háborúnak. De egy színházi skandalum keskeny dobogóján nem fogadjuk el a csatát. Ide hívjuk s ide hurcoljuk le a hadüzenőket az országos politika széles porondjára. Ha a mérközésre kedvük van, ezen a porondon fogunk velük mérközni. Szálljanak sikra hárhozatos törekvéseikért s mondják meg nyíltan, hogy a felekezeti előítélet, a társadalmi reakció s a netográf irányzat győzelmeért küzdenek. S mi harcba viszzük ellenük majd a magunk igazait: a haladást, a világosságot, a magyar nemzet történelmi türelmességét, a magyar társadalom szilárd egységéhez fűződő nagy nemzeti érdeket. Ebbe a csatába igenis belevihető az a ragyogó sugárzás, dicsőséges lobogó, amelyre Jókai Mór neve van ráírva. De a botránnyok posványába ne merjék kendtek belehurcolni ezt a lobogót, amelyre a magyar nemzet hálaája és szeretete fon hervadhatatlan koszorút.

Te pedig, dicső mesterünk, magyar írónak bálványozott vezére és apja, fojtsd vissza nemes poétaelkedbe, amelynek annyi mesés kincsét hintetted szét e hazában, jogos keserűségedet. Teremtő fantáziád bűbajos játéka, az enyészettel diadalmasan dacoló költői alkotásaid lelket öntöttek a magyar nemzetbe a

viszontagságok nehéz korszakában. Tündérfátyolt szőttél költészeted szinarany fonalaiból a sorsán kétségbeeső, leigázott haza számára. S e fátyol alatt a nemzeti gyásznak könnyeit felváltotta a csodás igéid által fakasztott reménykedés. Mesemondónk és profétánk voltál egy személyben. Töled tanultunk hinni és bízni, mikor örült káprázatnak látszott a hit és a bizalom. A te dicső nevedet bánatom nem érheti a magyar hazában. Abba a tiszta magosságba, amelyben te élsz, akár-hogyan ágaskodnak, nem tudnak felhatni a lelki mocsarakban gázló csöcselék botránnyai. Üdv neked és szeretet, drága mesterünk. Azzal a te csodás mosolygással, amelyben a jószág a bölcseséggel elegyül, térj napirendre e merénylet felett, amelyet legszigorubb ítéletével sujt az egész nemzet közvéleménye.

BELFÖLD.

Gróf Apponyi Albert v. b. t. t. Gróf

Apponyi Albert, a ház elnöke, tegnapelőtt kapta meg valóságos belső titkos tanácsosá válnak kinevezését. Az új kegyelmes ur a jövő hét elején, a magyar miniszterek bécsi tartózkodási ideje alatt fogja lenni a valóságos belső titkos tanácsosi esküt.

A felirati bizottság ülése. A képviselőház választási bizottsága, mint alakuló ülésében elhatározta, holnap — szombaton — délelőtt tizenegykor tartja ülését, melyen a miniszterelnök kívánsága szerint az általános vita mellőzésével mindjárt a részletes vitába megy bele. A főrendiház felirati bizottsága csak a jövő héten kezdi meg tanácskozásait.

Peticiók a Kuriaán. A királyi Kuria II. választási tanácsa ma dében Vavrik Béla elnöke alatt tartott ülésében a következő képviselők ellen beadott peticiók tárgyalási határidejét állapította meg:

Losonczy Ödön kuriai bíróság elnöke mellett tárgyalás alá kerül a Rakovsky István (Csorna) ellen beadott petició 1902. január 16-án; a gróf Zichy Jenő (Székesfehérvár) január 21-én; a László Menyhért (Gyergyó-Szent-Miklós) és a gróf Andrássy Géza (Rozsnyó) ellen beadott peticiókat pótlás végett visszaküldik.

Bolgár Emil kuriai bíróság elnöke mellett Miksa Imre (Févincz) 1901. december 10-én;

Kelenen Mór kuriai bíróság elnöke mellett Gorove László (Végyvár) 1901. december 28-án; gróf Teleki Sándor (Magyar-Lápos) 1902. január 14-én; dr. Beck Marcell (Naszód) 1902. január 10-én; Szűllő Géza (Letenye) 1902. január 24-én; Wittmann János (Uj-

Szent-Anna) és Wolfner Tivadar (Gödöllő) ellen beadott peticiók pótlás végett visszaküldetnek.

Nedeczky Ödön kuriai bíróság elnöke mellett dr. Reich Aladár (Baja) 1902. január 28-án; Jakabffy István (Szalka) 1902. január 30-án; a Benke Gyula (Kézdivásárhely) ellen beadott petició pótlás végett visszatartik.

Asztalos Aba kuriai bíróság elnöke mellett báró Harkányi János (Facsét) 1902. február 7-én; Szivák Imre (Fehértemplom) 1902. február 12-én; a Szemere Miklós (Tasnád) és báró Solymossy Lajos (Borosjenő) ellen beadott peticiók pótlás végett visszaküldetnek.

Gyárfás Ferenc kuriai bíróság elnöke mellett gróf Forgách Antal (Balassagyarmat) 1902. február 5-ikén.

Nagy Sándor kuriai bíróság elnöke mellett ifj. Eggenhofer József (Német-Ocsa) 1902. február 14-én; Tormay Károly (Szt.-Lőrinc) 1902. február 19-én; Szombathy György (Jászvásár) 1902. február 21-én.

Ma délelőtt újabb petició érkezett a Kuriahoz. Nagy Pál Imre és társai dr. Fridvalsky Sándor budapesti ügyvéd útján megtámadták dr. Baross János eszongrádi képviselő mandátumát. Az ügy előadója Tergovics István kuriai bíróság lesz.

Pártértekezlet. A Szederkényi Nándor elnöke

alait álló függetlenségi- és 48-as párt ma délután értekezletet tartott, melyen a párt felirati javaslatának szövegét tárgyalta. A tárgyalást a folyó hó 12-ikén, kedden déltől öt órakor tartandó értekezleten folytatják.

KÜLFÖLD.

Cimeresere. Egy római távirat közli azt a feltűnő és váratlan hírt, hogy Olaszország újjal cseréli el eddigi cimerét. Az „uj” cimer voltaképpen régebb a réginiel, amennyiben az olaszok visszatérnek a savoyai-ház eredeti cimeréhez. Ennek a régi-uj cimernek pajzsán arany mezőben kardot tartó koronás sas és annak a savoyaiak fehérkezes-telvénye látható. Ez a cimer igen régi eredetű. Az ezüstözött kereszt jelvényű cimer már II. Péter savoyai gróf is használta, amikor még abbé volt. Az idők folyamán több ízben megváltoztatták ezt a cimeret. IV. Amadé a kétféjű sas képét is beillesztette cimerébe és 1285-ben V. Amadé a savoyaiak keresztjét is felvette a cimerbe. A cimer az idők folyamán több ízben megváltozott a szerint, amint a savoyai grófok hercegekké lettek s végül a Jeruzsálem, Szicília, Szardínia királyi címet is felvették. Egyedül Károly Albert használta csupán csak a keresztet cimerül. Az új olasz cimer tehát a savoyai-ház régebbi családi cimerének felújítása. A cimerújításhoz sok szerencsét kívánunk szövetségesünknek. Hozzon rá boldogabb napokat, mint milyenek az eddigiek voltak.

és az idegen kiadja szelid parancsát kis gerlicéinek, hü kedvenceinek:

Pólyázzuk bé a gyöngö, összesorvaít,
Fagy-rázogatta, láz-aszalta testet.
És törjetelek virágos galyakat,
Harmattal terhes jázminot, orgonát,
Hogy illatozva s áditón peregen
Rá a tündöklő cseppek zápora.
Úgy szarítások gyöngöden selyembe
Minden tájgát lágy lilomlevélként,
Arany-serlegben nyújtatok neki
Érett gyümölcs hűsöböl kifacsart bort,
S epret, mely forró még a nap tüzetől,
S málnát, édes, szagos mézei telit.

Igy száll Hannele Jézussal és az angyalokkal a menyországra. Mikor a vízió eltűnt, csak egy életlenül hullá hever a rozoga ágyon. Wachler, az orvos, föléje hajolt a stetoszkoppal; a diakonissza gyertyával világít és aggódva tekint rá.

DR. WACHLER. (Főlegyeneseve szól.) Igaza volt önnök.

MÁRTHA. (Kérdi.) Meghalt?

DR. WACHLER. (Szomoruan bólint.) Meg!

Hannele, aki piszkokban, bűdösségben töltötte kurta életének tizenennygy esztendejét: álmlában duskálva élvezi a legédesebb illatokat, a legtisztább fényt, a legragyogóbb mennyei pompát. Aki életében koplalt és vékony, rongyos paplan alatt a kemény földön feküdt: álmlában válogatott gyümölcsök nedvét szűréseli, arany-pohárból iszik drága piros bort és selyembe pólyált tagokkal pihen olyan puha ágyon, hogy ahhoz képest a szibariták rózsával tömött párnája kőkeménység.

De mindez csak álom. Csak a deliráló agyvelő színes buboréka. Vagyis: a szegény ember csak a hagymás deliriumában jut ahhoz, amit a gazdag józan ível, kézzelfoghatatlan, tiszta öntudattal élve, amikor tele habzsolja magát a való élet válogatott örömeivel.

Ez a darab, ámbár csak álomkép és nincs benne munkás-ribillió, nem rombolnak szét benne drága-butoros szalonokat: éppen úgy lázít az élet igazságtalan beosztása ellen, mint a *Takácsok*.

Vagy talán magasabb filozófiai szempontból mindegy: akármi tesz bennünket boldoggá, valóság, vagy álom, ha egyszer boldogok vagyunk? Hannele igazán boldog, amíg deliriuma tart; sokkal boldogabb a blazirt gazdagnál, aki belesömörött a kézzelfogható valóság élvezetébe. Angyalok veszik körül. Mennyei harmóniát hall. Beszél a Megváltóval és készül megközelíteni az Isten trónusát. És ebből a tündöklő illúzióból nem is ébred föl, mert a fényes delirium vége halál.

Ez a magas filozófiai vizsgatolás szép, de mégse tud megnyugtanni bennünket. Nem ad kárpótlást nekünk a kis Hannele nyomoráért, kinszenvedéseit. Nem felelteti el velünk, hogy a kis Hannele tizenennygy évig synylődött és koplalt, sirt és jajgatott; hogy ütöttek, verték, mint a rossz kutyát; hogy kikergették a fagyos éjszakába; hogy az életben nem volt semmi öröme; hogy azalatt, amíg éhezett és rongyokban járt, mások tele falták magukat a legjobb ételekkel, mulattak, dözsöltek, parancsoltak. Tizenennygy esztendő nyomoráért egy kis delirium, bármily ragyogó álomképeket hozzon is, nem kárpótlás.

Eppen úgy nem az, mint az evangélium gyönyörű ígéréte, hogy a szegényeké a mennyeknek országa. Sokkal többet érne a szegény embernek, ha itt, ezen a földön, ezen a realis világban találna több kenyeret, több boldogságot azoknak a méltányossága és szeretete révén, akik gazdagok és szerencsések; akik kezükben tartják az államot, a várost, a társadalom és százezrek, milliók sorsát döntik el. Kevesebb fényűzés a gazdagoknál, kevesebb nyomor a szegényeknél; igazságosabb osztás a munka arányában; mindenüvé elható és segítő irgalmasság a rokkantak, betegek, árvák nyűszörgő sokaságával szemben: ez jobban elkene, mint a mennyeknek országa.

A szegények nyomott agyvelejében is ott

dereng már az a szomorú sejtés, hogy a mennyeknek országa éppen olyan álom, mint a lázgyötört kolduslényé. Ha valóság volna, Hauptmannnál is valóság gyanánt szerepelne. De a nemes poétának nincs bátorsága hozzá, hogy a mennyeknek országát mint valóságot állítsa elő. A mennyeknek országa Hauptmannnál csak álom, még pedig hagymázás álom. Álom az angyalok szárnyas hadserege. Álom a esoda-város, a piros borral teli tenger, a mennyei kar-dal, a finom leplek és a tükörfényű éretalak, a malachit-zöld boltívek és a láng-pillangók, a virágos utak és a felséges izü gyümölcsök. Álom az édes Udvozító, aki szent és magasztos páthoszszal azt igéri az éhen halt koldusoknak: Örök fénynyel ajándékozom meg a két szemedet! Adok neked két tengert, két eget, zöld mezőt mindörökre! Megajándékozom a földet, hogy halljad az angyalok ujjongását Isten millió egeiben!

Álom. Csak álom. A valóság pedig: Hannele elesigázott testén a két foltok. Hannele, aki életében szivettépp nyomorúságot ment át; és Hannele, aki halála után rothadni fog a földben, a legolesőbb sírban, hullá-emésztő férgek közt, a mulandóság örök némaságában, a mennyeknek országa nélkül. Ez a valóság.

Ha nem ez volna: emelkedett szívvel, megvizsgatálódva és örvendezve hagynók ott a színházat. De nekünk öröm és megnyugvás nem fakad ebből a darabból. Erezzük, hogy a drámáiról megkínöz bennünket a szegény Hannele históriájával. Torturált állunk ki. Igaz, hogy a kinapdot poétikusan disziti föl; virág-girlandokkal fonja be; angyalok dalával, hárfapengéssel, mennyei glóriával dekorálja. Spanyol hüvelyk-szorítója finom magagóni-fából készült. De jól halljuk ebben a finom hüvelyk-szorítóban a gyöngö csontok ropogását, — és Hannele vértanúsága úgy belenyílal a szívünkbe, hogy szinte kívánjuk: bár ne hoznának elénk a drámáirással foglalkozó költők

Mandsuria sorsa. Mandsuria sorsáról fontos jelentést kapott a londoni *Standard* Kínából. E szerint ma hosszú titkos táviratot küldött a pétervári kínai követ Sanghain át az özvegy kínai császárnának, akit arról értesít, hogy *Oroszország Mandsuriát meg akarja tartani* és ha Kína nem tartaná meg a szerződést, más föltételeket szabna, amelyek *Kína függetlenségét komolyan fenyegetnék.*

A délafrikai szabadságharó. A legutóbbi nagy vereség ugyancsak megdöbbentette az angol kormányt, annyira, hogy nem is meri magát a parlamentben mutatni. Mostanáig szünetelt az angol alsóház, tegnap kellett volna újra összejönnie. De *megint elnapolták*, királyi proklamációval. December 14-ig tehát bujdoshatik a *Salisbury*, vagy jobban mondva *Chamberlain*-kabinet a parlament előtt, abban a reményben, hogy addig valamely győzelemről számolhat be. Londonban a kormányt, az az eljárása kellemetlen feltűnést kelt, mert hallgatag beismerést látják benne annak, hogy a *délafrikai harcok* ismét kedvezőtlenre fordult az angolok helyzete. S a dolog tényleg ugy van, hogy ha a kormány a háború harmadik esztendőjének az első hónapjáról akarna beszámolni, *csupa vereséget kellene elősorolnia*, mert egy hónap óta folytonos kudarc éri az angolokat a harcok minden pontján.

Parlament ülése híján az angol ellenzéki képviselők a sajtó útján kritizálják a kormányt. A *Times* ma *Harcourt* Williamnak egy levelét közli, amelyben támadja a kormány politikáját és hadviselését, különösen a legutóbbi időben. *Harcourt* azt mondja, hogy a *boerok száműzése és vagyoniuk elkobozása alkotmányellenes és káros dolog*, amelyet sem a hadijog, sem a polgári jog nem igazol.

Dél-Afrikából gyéren jön a hír. A *Daily News* jelenti, hogy Dél-Afrikában *letartóztatották* *Hobhouse* kasszányt, aki a közfigyelmet az összevont táborokban uralkodó nagy halandóságra terelte. Azt hiszik, hogy egy Angliába menő hajóra vitték és deportálni fogják. A Reuter-ügynökség jelenti Rietspruitból: Három hadoszlop tegnap este és ma reggel tízezer mérföldnyi utat tett és megtámadta a Rietspruit mellett álló boerokat. *Croop* lovaszászlós és öt más boer fogságba esett. Vynbergben két boer megadta magát.

London, november 8.

Kitchener belátván azt, hogy a délafrikai hadsergény úgyi igen nehezek és így csak a csapatok mozgását akadályozzák, új, könnyebb ágyúkkal akarja azokat kioszerélni. Ennek következtében nemsokára 500 Pompon- és Maxim-ágyút fognak Dél-Afrikába küldeni.

Hága, november 8.

Biztos forrásból eredő értesülések szerint a *pretóriai holland főkonzul* családja *Pretóriából* aláírás nélküli táviratot kapott, mely azt mondja, hogy a főkonzul *Pretóriát* elhagyta, hogy Hollandiába

lyen témákat, ilyen áldozat-báránnyakat, akik minden drámai küzdés nélkül mennek a vágópadra egy fényes delirium, egy tündöklő tabló, egy eredetiségre pályázó szinpadri trükk kedvéért. Másodrendű aggatódzásaink még a következők:

A *Hanneles Himmelfahrt* nem dráma, hanem álom-költemény, Traumdiehtung. S populáris, köznapi fölfogás szerint a szinpad ar váló, hogy drámákat játszzanak rajta, ne álomkölteményeket.

Hauptmann fanatikus hívei makacsul vitatják, hogy a szerző ebben a Traumdiehtungjában is hű maradt a naturalizmushoz. Az álom a növendék-hajadon naiv benyomásából alakul; ami mesét és bibliát olvasott, annak a reminiscenciái elevenülnek föl és folynak össze a forró-lázás álomban mesteri következetességgel. Ez nem egészen így áll. A gyermekes, műveletlen Hannele nem tud olyan szép daktilusokban és jambusokban verselni a mennyországrol, mint az *Idegen* a második rész végén. Ez a dikció nem a Hannele, hanem az érett, kitűnő Hauptmann színvonalának felel meg. Hannelének eszébe juthat a gyermek-versike:

Schlafe, Kindehen, feste,
Es kommen fremde Gäste,
Die Gäste, die jetzt kommen sein,
Die sind die lieben Engelen,
Schlafe, Kindehen, schlaf!

De a szavakat nem válogathatja, nem illesztheti össze ezzel a buja poétai pompával:

Keverjétek, míg selyem ágyon alszik,
A bérc vizét márványfürdőben ott
Bihorszin-borral, antilop tejével,
Hogy kórságát a tiszta hab lemossa.

Ez magában véve nagyon szép, de a naturalizmus következetességén határozottan esorbát üt. Naturalizmust egyébként bőven találunk a szegényházi alakokban. Egyik hübb és ocsmá-

utazzék. A külügyminiszterium azonban nem kapott értesítést a főkonzul elutazásáról vagy arról, hogy az ügyek vezetését átadta volna a francia konzulnak. Azt hiszik, hogy a főkonzul nem utazott volna el a nélkül, hogy kormányát értesítse, ha csak az elutazás nem egészen váratlanul történt és a táviró-összeköttetés meg nem szakadt.

Li-Hung-Csang halála.

Budapest, november 8.

Li-Hung-Csang halála a legrosszabb időben következett be: a Mandsuria sorsa felett folyó orosz-kínai tárgyalások idején. A „kínai Bismarck” elhunytán talán gyorsabban fognak ezek a tárgyalások befejeződni, de bizonyára nagyobb hátrányára Kínának, mint ha *Li* még egy-két hetet élte volna. A nagy államférfiu halála az európai követek körében, Pekingben izgatottságot keltett. Az idegen követek ugyanis azt hiszik, hogy most *Juansikkai* Khina legkiválóbb embere, akinek Pekingben léte jó befolyást fog gyakorolni az udvarra. Másrészt azonban a követek aggodalommal látnak, ha *Juansikkai* elhagyja a santignó tartományt, *Khinának* legnagyobb részét, a *boxermozgalomnak* bőséjét, amelyet ő *vaskézrel* korlátozott. A helyzet ebben a tartományban nagyon kényes, mert mindig megtörténhetik, hogy bonyodalmak támadnak. *Juansikkai* helyének kevésbé erőteljes emberrel való betöltése konfliktust vonhat maga után a kínaiak és a németek között.

Li-Hung-Csang haláláról a következő táviratokat kaptuk:

Sanghái, november 8.

Egy újságíró arról értesült *Li-Hung-Csang* környezetéből, hogy az orosz követ a halál beállta előtt megjelent *Li-Hung-Csangnál* és rá akarta bírni, hogy még nyomja rá pecsétjét a *mandsuri* egyezményre.

Peking, november 8.

Li-Hung-Csang holttestét abba a koporsóba tették, amelyet annak idején világútjában magával vitt. A holttestet vasárnap ünnepiesen ravatalra teszik, mire a kínai hivatalnokok elfelülroznak a holttest előtt. Az idegen követeknek később meghatározandó napon fogják megengedni a holttest megtekintését.

Li-Hung-Csangot szülőföldjén fogják eltemetni. A temetés napja még nincs megállapítva.

Li halála híret táviratilag közölték az udvarral, ahonnan rendeletet várnak, amely *Li-Hung-Csangot* halta után bizonyos tiszteletbeli címekkel ruházza föl. Valószínűleg *márkivá fogják kinevezni* és ez a cím legidősebb fiára is át fog szállni. Az idegen követek *Li-Hung-Csang* elhunytának hírére részvétüket fejezték ki.

Li-Hung-Csang kedd óta eszméletlen volt, de az utolsó éjjel magához tért, valami táplálékot vett és úgy látszik, megismerte rokonait. Az idegen orvosok

nyabb, mint a másik. Tudom, hogy az ellentét fokozására szolgál az a piszkos, pálinkabűzös milió, de kevesebbél is beérmén, sőt nem bánám, ha egyáltalában nem látnék ilyen remekül mintázott pócegdör-figurákat.

Hajlandó vagyok egyetérteni azokkal is, akik furesának és bihetetlennek találják, hogy *Gottwald*, a derek, józsvíva tanító, ebben az ocsmányi piszkofészekben helyezi el Hannelét. A vízből kihuzott gyermeket először a saját házába viszi, ott a feleségével együtt száraz ruhát ad rá, de nem tartja magánál, hogy megfelelő ápolásban részesítse, hanem a szegények házába szállítja, az emberek söpredéke közé. Azt a gyermeket, akitől tudja, hogy a legjobb és legszerencséslenebb gyermek a világon! És ha csak egy ágy volna tanítóék házában, ezt az egy ágyat is Hannelének kellene átengedniök.

Ezek után arra is rámutatok, ami felségesen igaz, naiv és szép ebben a Traumdiehtungban.

Gyönyörűen olvad össze Hannele lázas lelkeben a kegyes, szépszakállu tanító az Udvozító alakjával, a földi szerelem a földöntuli, misztikus szeretettel. A vékony, sovány, szűzes testen átrésztet az érzékiség. Sejtjük, hogy Hannele titokban szeretete a tanítót; róla fantáziál és lázas állapotában megvallja Mártha nővérnek, az irgalmasnak, hogy szeretne nászt ülni a szép férfival:

„In ein schneeweisses Federbett
In einer dunklen Kammer . . .”

És az álom végén Hannele a Jézussá, az édes Jézussá vált tanító keblén megy föl a mennyországba, az örök üdvösségbe.

Felsőlegesen szép, mikor a három angyal megjelenik Hannelé ágya előtt és az egyik azt dalolja neki:

Legelő tehenek teje nem folyt
Korsóba fehér-habosan!

visszavonultak és kijelentették, hogy a beteg életbenmaradásához nincs remény. A kínai orvos ott maradt *Li-Hung-Csang* mellett. Az idegen orvosoknak nem tetszett a kínai orvos és reggel, amikor meghallották, hogy kínai orvosokat hívtak, kijelentették, hogy ha a kínai orvosokat el nem bocsátják, nem gyógyítják tovább a beteget. *Ez az összekötőbűvés nagy viát idézett elő*; minden orvos a maga tudományát dicsérte és a másikat ósárolta s ki tudja, mi lesz vége a vitának, ha a beteg végét nem szakítja. Mialatt az orvosok vitatkoztak, *Li-Hung-Csang meghalt.*

Peking, november 8.

Egy császári ediktumban *Li-Hung-Csangot* már-kivá neveztek ki és a *Liventseung* új nevet adták neki. Egy másik ediktum szerint *Juansikkait* pessili kormányzóvá és *Vangvonsaót*, a kabinet tagját *Li-Hung-Csang* helyébe meghatalmazottá nevezték ki és mind a ketőnek meghagyták, hogy azonnal menjenek Pekingbe.

A lefoglalt török sziget.

Budapest, november 8.

Amióta *Mitilene* szigetén francia zászló leng, a szultán páratlan gyorsasággal intézkedik a francia követelések teljesítése dolgában. Tegnap *Teufik* basa átadta *Bapt* francia követéségi tanácsosnak a pénzkövetelésekre vonatkozó váltókat, amelyeket a török vámpénztárnak kell kifizetniök. *Caillard* tengernagy azonban utasítást kapott, hogy lobogóját ne vonja be, mielőtt készpénzben nem szolgáltatják be a váltókra írt összegeket. Ez lesz az első követelés teljesítése. A *másiknak* ma tett eleget a szultán: iradét bocsátott ki, amely szentesíti *Emánuel Tamásnak*, a franciák által protegált új kháldeus pátriárkha megválasztását. A harmadik követelés tudvalevőleg az elpusztított francia iskolák helyreállítását. Ez nehezebben s lassabban fog menni, de remélhetőleg nemsokára szintén megtörténik. Szó van még hatszáz iskola és intézet elismeréséről, amit rövid uton elintézhethet a porta.

Párisi hírek szerint Franciaországban a hangulat nem harcias. A legelőkelőbb lapok egyike, a párisi *Matin* mai számában *A béke érdekében* cím alatt azt írja, hogy Franciaország adjon a világnak példát és mutassa meg, hogy nem verekszik pénzért és annyira tudatában van erejének, hogy azt még jogosult esetekben sem használja. Ha Törökország hajlandóságot mutat arra, hogy a francia zászló előtt meghajoljon, vagy magát a hágai választott bíróság döntésének alávesse, akkor Franciaország fogadja el ezt az ajánlatot.

Páris, november 8.

A *Havas-ügynökség* jelenti Syrából: A tegnapelőtt jelzett francia hajóraj *Caillard* divíziójának négy hajójából állott, amelyek, miután szemet vetek fel, tegnap ismét elindultak.

Felsőlegesen szép, mikor halott anyja — Mártha nővér szelíd arcával — ott ül az ágyán és Hannelének arról beszél: milyen jó dolga van ott fönn! „Pihenés, ha elfáradtál? — Pihenek! — Van mit enned, ha megéhezelt? — Ehségemet gyümölcsesél és hussal csillapítom. Szomjazván, aranybort iszom! —”

S lehetetlen nem sirni azon a jeleneten, amikor *Gottwald* nyomában bejönnek az iskolás gyerekek *halottat nézni*; intónálják a *Bemegyők* már kezdetű sirató éneket és az egyik kis fiu odalép az üvegkoporsóban fekvő Hanneléhez és bocsánatot kér tőle, ha netán életében esufolta volna. Ezek mind olyan igaz, gyermekes vonások és annyi poézissal vannak csoportosítva, hogy csak a legnagyobb költők képesek ilyen megfigyelésre; csak az igazi költők hatják meg így az embert az élet egyszerű és bájos rajzával.

A bemutató előadásnak sok szép részlete volt, különösen a világosító végzett nehéz és sikeres munkát, de nem értem, hogy a különben is sötét színeket a kiállítás miért tette még sötétebbé? A mi közönségünk egy idő óta ugyanis fázik minden megfigyeléstől; legjobban szeretné, ha szomorú darabok nem is volnának és az egész repertoár csak bohózatokból állana.

Ilyen közönséget nem szabad ok nélkül megijeszteni, idegessé tenni *Entreprise des pompes funéres*-szerű rendezéssel. Nincs arra semmi szükség, hogy fekete függőnyt alkalmazzanak a rendezés függőny helyett; hogy a Hannele egész előadása alatt fekete legyen a nézőtér és a szinpadon is csak akkor gyljon tény, amikor kísértetiesen rávilágítanak a vizió alakjaira; hogy a szegényházi szoba rettenetes pincéhez vagy tömlőhöz hasonlítson. Ezek fölösleges túlzások.

A tereposztással sem értek egyet. *Vizvári* a legkitűnőbb komikus, aki valaha közönséget mulattatott, de *Mattern* szerepét nem játszhatja

Konstantinápoly, november 7.

(Késve érkezett.) A porta válaszlátást követően a követelések megfogalmazására havonként törlesztendő vámváltókat küldött át a nagykövetségnek. A porta késznek nyilatkozott arra, hogy Vanreal francia állampolgárnak öt-hat hónap alatt kifizeti az eredetileg megállapított 27.000 türk fontot. A porta kész továbbá a közmunkaügyi minisztérium és a rakpart-társaság között a rakpart megváltására nézve létrejött külön szerződés megszűntetni és a társaság jogait teljes élvezetbe visszahelyezni. A francia iskolák és kórházak elismerése, továbbá a khaldeusi patriárkha elismerése és az örmény zavargások alatt elpusztult iskolák és más intézetek felépítésének megengedése felől a porta nem nyilatkozik. Azt hiszik, hogy a francia kormány a vámváltókat nem fogja elfogadni, mert azok nem felelnek meg az ő feltételeinek.

Páris, november 8.

Megbízható forrásból jelentik, hogy mielőtt a várt iradékok megérkeznek, a francia hajóraj rögtön visszavonul, de addig marad a török vizek közelében, míg a porta meg nem kezdi adott ígéréteinek teljesítését.

Páris, november 8.

A *Matin*-nek jelentik Londonból: Az angol kabinet a portának, amely az 1878-iki szerződésre utalva, közbejárására kérte fel Angliát, azt válaszolta, hogy Anglia nem interveniálhat, mert Törökország idézte elő a mostani konfliktust. Ha azonban Franciaország tovább menne és más török birtokokra tenné kezét, akkor Anglia hajlandó jó szolgálatait felajánlani a portának.

Páris, november 8.

A Havas-ügynökség jelenti: A porta közölte, hogy elhatározta a francia követelések teljesítését. *Delcassé* külügyminiszter azt válaszolta, hogy mielőtt Franciaország a szultánnak ezt a határozatot megerősítő parancsáról értesül, a francia hajóosztály elhagyja Mitilénét.

Berlin, november 8.

Különböző lapok megjegyzik, hogy a *Kölnische Zeitung* pétervári jelentését Oroszország és Franciaország közös eljárásáról az Örményországban és Törökország európai tartományáiban végrehajtandó reformok ügyében itteni jól értesült körökben erős kétségekkel fogadják. Epp oly valószínűtlen az a további jelentés, hogy Oroszország és Franciaország tetszőlegesen a többi aláíró hatalmakat, hogy közös lépéseikhez csatlakozzanak. Eddig nemcsak hogy minden kezdeményezés hiányzik az erre vonatkozó értekezlet egybehívására, hanem jelei sincsenek annak, hogy ily kezdeményezés belátható időben megtörténhetne.

Berlin, november 8.

Hir szerint Vilmos császár azt tanácsolta a

komikus színész. Ez az alak goromba, masszív, ijesztő. Amikor Hannele koporsójánál vergődik és torz arccal kifut a szobából, azzal a fölkiáltással: *folakaszom magamat*, kell, hogy megrázó hatást tegyen. Ezt a hatást nem érezzük, ha egy kedves komikus józta hangját halljuk. — *Mészáros* a helyke, kemény beszédű előljárót úgy ellágyította, hogy lírai tenoristát csinált belőle. *Latabár* sem gondolta meg, hogy Seidel nem szolgabíró vagy főerdész, hanem közönséges favágó, aki lombán, parasztosan beszél.

Török Irma alakjánál, megjelenésénél fogva ideális Hannele. De feltétlenül szükséges, hogy amikor hozzák, a fogvacogást mérsékelje, s amikor apjára gondol, rémületét inkább fojtott hangon, mint éles sikoltással fejezze ki. A tempótásban rejlik a legnagyobb művészet; és az ilyen darabok kétszeresen megkivánják, hogy a színésznek kerülje a ríki színezést; hogy a fájdalom, a rémületen, a forró lízon keresztül is megérezzük a gyermekleányt, aki naiv és egyszerű. Azt a jelenetet nagyon szépen adta, mikor az angyalok láttán mámoros öröm fogta el; és nemes, bájos volt a darab végén is, amikor az *Idegen* lábaihoz omlik.

Az előadásnak csodálatos erőit és fényt adott *Jászai* Mari Mártha nővér szerepében. A realitást az ideállal, az álmat a valósággal utólréhetetlen művészettel olvasztotta össze. Maga volt a szelvény, a tulvilági misztérium, amikor halovány orcával Hannele ágyára ült. Szemének a nézése, karjának minden mozdulata halott volt; csak a hangjában reszketett az anyai szeretet örökké élő, mélységes varázsa; egyetlen emberi vonás a visszajáró kísértetben. *Jászai* Mari minden szerepe tanulmányra méltó.

Gál, a tanító szelid, jóságos hangját kitűnően eltalálta. Az *Idegen* gyönyörű jambusait talán szavalhatta volna egyszerűbben, kevesebb páthosszal; de nehéz megkorrigálni a szerzőt, aki a darab végén dagályos dikcióba kezd.

szultánnak, hogy teljesítse Franciaország méltányos követeléseit.

London, november 8.

A *Daily Telegraph*nak táviratozzák Berlinből, hogy a francia kormány a nagykövetség útján biztosította Németországot, hogy a francia kormány nem gondol török területnek állandó megszállására. Ezzel a hírral szemben azonban diplomáciai körökben egy vélekednek, hogy Franciaország nem akarja Mitilene megszállását megszüntetni. Hir szerint Oroszország meg akarja szállani Doikerosz kikötőjét, ami arra vallana, hogy a cár mindenben helyesli Franciaország akcióját.

HIREK.

ingyen kenyér, ingyen tej.

Nem volt bolt tavaly télen Budapesten, amelynek olyan forgalma lett volna, mint a Podmaniczky-utca negyvenharmadik számú házában levő kenyérszót boltnak. Ezrével jött a sok szegény ember, gyerek, asszony, némelyik egy-egy összegemberedett csesesemével a karján s mindenki kapott egy darab friss kenyeret. Ez bizony úgy elmondva, a fűtött szobában, jó uszonna után irkálva róla — nem sok. Egy darab kenyér... En Istennem, annyi darab kenyér van a világon s mi nem is igen látjuk azokat, akiknek még egy darabka se adatott a sokból. Hanem előbujnak ők maguk bizonyágnak s a kenyérszót urak és asszonyságoknak összefacsarodott a szíve arra a szomorú öröme, hogy olyan jól megy az üzlet. Néha napján tizenötezer darab kenyérnek akadt gazdája. Egy-egy szegénylős, fekete kabátba bujt vedlett urféle, aki betántorgott a boltba s ha nincs kéznél az a bizonyos darab kenyér, talán valami árokban fagyott volna meg reggelre, aztán meg olyanok, akiket állattá tett az éhség kinja s úgy mentek neki a darab kenyérnek, mint a vadak. S a sáppadt gyerekeket, a kiszívattyuzott keblű, az éhségtől már majdnem összeeszkadott kis-gyermekes anyákat sohasem feleli el az, aki egy-egy félórát eltöltött abban a boltban. Meg azokat az erős, izmos embereket, akik sietve szaladtak el a darab kenyérral s akiknek nem lehetett azt mondani, hogy: — maga menjen dolgozni, mert nem volt munka.

Még az ég is szükösen bánt el a szegény emberrel. Kevés havat hullatott le. Ami ma leszállingózott, azt holnapra már összela-

A szegényházbéli emberek durva rajzában *Rákosi* Szidi, *Gabányi* és *Hettyei* Aranka remekelt. *Gyenes* az orvost játszotta. Talán föléselelhetné a *Mattern* pallér szerepével.

Az orkeszter melodramája sokszor emelte a hangulatot, de a nyitány és az intermezó elmaradhat. A muzsika nem elég finom, nem elég poétikus; a zenekar kiesi és gyöngye. Ilyen zenekar csak kíséretre alkalmas.

A *Kopaszfejű* kis angyalok rontották az illúziót. Kérem, ne sajnáljanak egypár forintot fűrtös parókára, ha már kis angyalokat léptetnek föl. A fűrtös haj hozzá tartozik az angyalok toalettségéhez.

A nagy angyalok — *Paulayné*, *Maróthy* Margit, *Tuboly* Klementin — annál szebbek és tökéletesebbek voltak tulvilági fölszerelés dolgában.

Zajos tapsok a végtelenül szomorú és misztikus darab előadása közben nem voltak, de a második szakasz végével a meghatott — és egy kissé talán konsternált — közönség (mert nevetni, nem sírni járunk a színházba!) mégis rászánta magát, hogy a főszereplőket négyszer-ötször a lámpák elé idézze.

Nevetni lehetett a rákövetkező egyfelvonásos, franciából fordított vígjátékeskán, ahol egy gallyallér beáll nevelőnek (innen a darab címe: *A nevelő*) hogy egy kívánatos, szép asszonyt elcsábítson; de végül nem a szép asszonyt hódítja meg, hanem a szép asszony unokahugát veszi feleségül, aki parádés naiva. A *Meilhac* és *Halévy*-féle apróságot *Császár*, *Paulayné*, *Gál*, *Dezso* és *Ligeti* Juliska élénken, gyors tempóban játszották. Különösen *Ligeti* Juliska volt rendkívüli módon kedves.

Hannelét *Telekes* Béla, a kis francia vígjátékot *Ambrus* Zoltán fordította magyarra.

pátolták és holnaputánra újra csak nem akadt más kenyér, mint a Podmaniczky-utcai. — Nem igen biztatók a kilátások erre a tételre se, Munka még kevesebb van és még több a pihenésre kárhozott munkásember, mint tavaly.

A Podmaniczky-utcai boltnak újra nagy szezonja lesz. Elég szomorú dolog, mert az lenne az ünnep, hogyha ezt a boltot meg se kellene nyitni. — Az okoskodás azonban nem ér semmit. Annál kevésbbé ér valamit, mert hiszen a humanisták legnagyobb része amúgy is csak okoskodik és a kisebb-ségre marad az a felelet, hogy az éhes nyomornak legalább egy frissen szelt darab kenyéret adjon, ha már arra nem telik, hogy egy darabka húst is tegyünk a kenyérre. A bolt tehát megnyílik — vigasztalásnak sovány ugyan, de mégis valami kis vigasztalás van abban, hogy az éhenhalástól nem kell félni. Bármennyien mennek oda, mindenki számára akad a boltban egy darab kenyér.

Sőt új boltot is nyitnak a kenyeres üzlet gazdái. November tizenkilencedikétől kezdve az *Izabella*-utcában tejet és zsemlyét adnak az éhező gyermekeknek éppen abban az árban, amiben a kenyéret osztják. Tudniillik meg azt se kell mondani érte, hogy: köszönöm alásan. Hajtsd föl kis pajtás a fertályliteresekét, majszold meg a zsemlyédet s aztán Isten áldjon. Holnap eljöhetsz újra. Naponkint kétezeröttszáz bögre tejet isznak meg majd a boltban azok az emberfiókák, akik csak hirtől tudják, hogy a mi gyermekeink reggelenkint rendszeren pontosan azzal ébrednek föl, hogy: ide a kávéval. Hirtől, olyan messze hirtől, hogy talán nem is igaz, amit az ilyen bárszonybugyogós urfgyermek be-szélnek.

A kétezeröttszáz bögre tej és a hozzávaló zsemlye biztosítva van az egész tételre. Ennyi tellett a Podmaniczky-utcai kenyérszót bolt gazdától. Valami nagyon jó emberek lehetnek ezek a boltosok... Azonban nem elég. Mert ime, most már a szegény ember gyermeke számára is megfejtik a tehenet és a viceházmesterek fiaiskája, leánykája számára is zsemlyét dagasztanak a péklőgyekek. Ilyenformán a lehetetlenből a valóságba szállott le a mese s még ezerte fájdalommasabb lesz a koplalás annak a gyereknek, aki látja, hogy a másiek, az éppen olyan szegény, jóllakott. Jöjjön hát a nagy társadalom s álljon komániába ebben az üzletben a Podmaniczky-utcabeliekkel. Adjunk öt-ezer, tízezer, annyi ezer bögre tejet a gyermekeknek, a hány ezer az éhes gyerek. A Podmaniczky-utca csak egy utca ebben a rengeteg városban. Hát jöjjön a többi utca is. Ilyenformán aztán nem tréfálhat meg bennünket az a tül, hogy elvisz egy csomót a jövő polgárai közül s nem írják be annyi halotti bizonyítványba az orvos urak azt a halál okául, hogy: — hitvány táplálkozás — míg a mi szájunk szélén kétfelől nagy darab vesepecsenyéből folyik végig a zsir.

A tél ebben a szociális tekintetben iszonyuan berendezett városban az éhség örfjögését jelenti. Ne tessék azt hinni, hogy ez csak azért van úgy mondván, mert meg-rázóan akartam kifejezni magamat. Segítség nélkül százazrek kénytelenek arra, hogy ki-láboljanak belőle és ha a segítség hiányos, még mindig sok ezerszámba akad áldozat. Olyan is, aki gyufát iszik, olyan is, aki a tömlőbe kerül s olyan is, aki rendes polgári után ételfuzsban hal meg. — S egy utcában egy ház nem elég ahhoz, hogy utjába álljunk a téli sorsnak.

Szeretném már látni valahol, egy-egy utcában a kontra boltokat. Szeretnék látni olyan nagyságos asszonyokat, akik egyetlen egy százpengős ruháról lemondanak azért, hogy ezer liter teje váltsák föl az árát s szeretném, ha méregbe jönne csak egy éjjel az a Budapest, a melyik mulat s falhoz verné a poharat és azt mondaná, hogy ennek a pezsgőnek az ára legyen a nyomoruság. Urak, tessék csak számolni egy kicsit. Egy

flaskó Röderernek nyolc forint az ára, — nyolcvan liter tej, másnapra háromszázhusz gyomrocskában maga a megelégedés. — Szeretném látni, hogy boruljon már egyszer dübbe a nagy egyházi hatalom és amagnásvilág azon a nemtelen vakmerőségen, hogy ezek a szabadkőművesek vezető szerepet játszanak most már nemcsak a kenyér, hanem a tej dolgában is és keletkezzék egy elkéseredett verseny, amibe ezen az oldalon és a másikon is beledobják a százezer forintokat, a milliókat és billenjen le a mérleg ma erre, holnap arra, vagy kényszerítsék rá a Podmaniczky-utacát arra, hogy adja meg magát. Jelentse ki, hogy nem képes az áldozatoknak ilyen halmazzával versenyre kelni. Ez aztán nagyszerű téli sport volna, hölgyeim és uraim.

(Th)

Budapest, november 8.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 31-én új

előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Dr. Róth-Schulz Vilmos orvos működését *Meránban* megkezdte.

— **György herceg Bécsben.** A N. W. T. értesítése szerint *Goluchowski* külügyminiszter ma délután két órakor felkereste az Imperial-szállóban lakó György herceget s fiát, a krétai főbiztot. A látogatás háromnegyed óráig tartott, amely idő alatt több aktuális politikai kérdéssről tárgyaltak. A közös külügyminiszter nem egyedül a Megváltó-rend nagykeresztjének adományozását köszönte meg, hanem felhasználta György herceg bécsi tartózkodását a keleti kérdés tisztázására.

— **Lónyayék Bodrog-Olasziban.** *Sátoraljayhelyről* táviratozzák nekünk: *Stefánia* kir. hercegnő férjével, *Lónyay Elemér* gróffal és kíséretével ma délután 1 órakor ideérkezett. A pályaudvaron igen nagy közönség gyűlt össze. A vendégeket gróf Hadik Béla főispánnal, *Matolay Ettele* alispánnal és *Dökus Gyula* főjegyzővel Zemplénmegye küldöttsége fogadta. Az alispán üdvözlő beszédére a kir. hercegnő a többek között örömet fejezte ki a felett, hogy férje szülőföldjére lépett. Mint a nádor unokája szívtá magába a magyarok iránti szeretetet. A kir. hercegnő szavait lelkes éjlenzés követte. *Ambrózy* Nándorné a hölgyek nevében szép virágcsokrot nyújtott át a kir. hercegnőnek, aki a fogadó bizottság tagjainak bemutatása után férjével Bodrog-Olasziba hajtatott, ahol minden házat nemzeti színű és belga királyi lobogók díszítettek. Onnan a grófi pár *Deregnőre* utazott gróf *Lónyay Gábor*éhoz. *Bodrog-Olasziban* már napokkal előbb tudva volt a grófi pár megérkezése és a környék népe lelkesen készülődött az ünnepi fogadásra. A főhercegnő hosszabb ideig marad *Olasziban*, ami abból is látszik, hogy a kassai püspökségtől egy udvari káplánt is kérték.

— **Tisza Kálmán betegsége.** *Tisza* Kálmán állapota — mint értesülünk — ma délelőtt a leghatározottabban jobbra fordult. A beteg fölkelte az ágyból és idejét a szobában járkalva tölti. Ma a beteg lakásán jártak, hogy állapotról tudakozdjanak: *Daranyi Ignác* és *Ludács László* miniszterek, *Szász Károly* református püspök, *Nemeskéri Kiss Pál* államtitkár, *Láng Lajos* valóságos belső titkos tanácsos és sok más előkelőség, akiket gróf *Tisza Lajos* fogadott. Ugyancsak igen sokan tudakozdottak levélben és táviratban is a beteg állapota felől.

— **Kitüntetés.** Dr. *Goposa László* közoktatásügyi miniszteri titkár a szolnok-dobokamegyei tanítóegyesületet a minap Szamosújvárt tartott közgyűlésén egyhangulag tiszteletbeli taggá választotta.

— **László Fülöp gyásza.** *László Fülöp*öt, a kitűnő arcképléstől súlyos csapás érte. Sógora, E. *Guiness* ezredes meghalt. Az ezredes Dél-Afrikában küzdött a boerok ellen s ő volt az írsapatok parancsnoka. Részt vett a szomorú végű betheli ütközetben. Benton hadoszlopában s halálát ott lelta a harctéren boer golyók által. A csapásról a londoni hadügyi hivatal utján értesült *László*. A művész iránt hazai művészkörökben nagy részvét nyilvánul.

— **Nemzet elismerés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Nusser Lajos* munkácsi közkezbéli főorvosnak és törvényes utódainak magyar nemességük épségben tartása mellett a csatári előnevet díjmentesen adományozta.

— **A király elismerése.** *Nereszty* Sándor miniszteri tanácsosi címmel főruházott belügyminiszteri osztálytanácsost saját kérésére nyugalmába helyezték. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, az alkalomból *Nereszty* Sándornak sokévi buzgó szolgálataiért legfelső elismerését nyilvánította.

— **Az új walesi herceg.** Amikor VII. *Edvárd* király elfoglalta az angol trónt, fia, a yorki herceg e címe mellé megkapta még a cornwallisi hercegi címet is. E címadohányozást akkor sokféleképpen magyarázták, mert Angliában a trónörökös már évszázadok óta a walesi herceg címét viseli, amint hogy ily néven ismerték trónörökös korában a mostani angol királyt is. Azoknak volt igazuk, akik azt állították, hogy a yorki herceg is meg fogja kapni a walesi herceg címét, csak egy ünnepélyes alkalmat keresnek rá. Az angol trónörökös most hazaérkezett a brit birodalom gyarmataiból és mint egy londoni távirat jelenti, a király kinevezte *walesi és chesteri herceggé*. Nyilván elismerése e királyi kegy annak, hogy a trónörökös méltóan felelt meg küldetésének a világ minden részében, ahol brit alattvalók laktak.

— **Uj esperes.** A sárosi evangélikus esperesség új esperesét *Hoznek* Lajos girálty jeles papot tegnap nagy ünnepélyességgel iktatta hivatalába *Eperjesen Zelenka* Pál püspök. Az ünnepségen jelen voltak a felvidéki protestáns családok, a szomszéd esperességek, politikai hatóságok és más felekezetek küldöttségei. Az ünnepély után banket és táncmultság volt.

— **Falk Miksa jubileuma.** Az az album, melyet a magyarországi hírlapok nyugdíjintézete dr. *Falk Miksának* vasárnap 50 éves doktorságának emlék-ünnepén át fog adni és mely az intézet tagjainak sajátkezü emléksoraival tartalmazza, a magyar iparművészetnek egyik remeke. Kötése szabadkézzel készült domborművű bőrművet, antik színezettel. Babéragak környezte könyvnek tintatartó és toll mellett a tudomány jelképe a bagoly látható, felette a jubileumi évszámokkal. A színezést tömptött, úgy hogy a régiesség patinája látható a munkán. A diszmi *Gottemayer* Nándor könyvkötő műhelyében készült és örvendtes tanúbizonyossága annak, hogy hazánkban a könyvkötő-ipar immár iparművészettel fejlődött ki. A könyv kötése mutatja, hogy a *Gottemayer* officinája nemcsak a borművészeti technikában, hanem a borműveik készítésében és a szabadkézi műaranyozásban is elsőrangú helyet foglal el és méltán megérdemli azt a nagy kiüntetést, melyben a párisi kiállítás jnyrje részesítette. Az albumot vasárnap *Hegedűs Sándor* kereskedelmiügyi miniszternek vezetése alatt az intézetnek több mint 100 tagja fogja átadni *Falk Miksának*. A küldöttség tagjai kérik a titkárság, hogy pontban 9/10 órakor jelenjenek meg a gyülekezőhelyen, a Pester Lloyd szerkesztőségében.

— **Katonai gyászmise.** *Bécsből* jelentik, hogy a Burg plébániatemplonában ma délelőtt *Belopotocky* tábori püspök általános katonai gyászmisét mondott. A rekviemem ott volt a király, *Otto*, *Ferdinánd Károly*, *Lipót Szabador* és *Rainer* főhercegek, *Krieghammer* hadügyminiszter, báró *Spaun*, a hadintézet vezető parancsnoka, báró *Beck* vezérkari főnök, *Waldstätten* csapatfőtulügyelő, *Uxküll-Gyllenband* hadtestparancsnok és sok törzs- és főúri. Az istentisztelet után a kirendelt csapatok elvonultak a felsége előtt.

— **Egy képviselő, aki nem jelentkezik.** Az új képviselők természetrajzához tartozik, hogy az új emberek elsőként szoktak jelentkezni a t. Házban. Ott bemutatkoznak, beadják mandátumukat, fölveszik a salláriumot s azontul rajta vannak, hogy egészen új viselkedjenek, mint a régi, kiérdemesült képviselők. Olyan új képviselő, aki megszerzi a mandátumot s aztán nem siet vele élni, éppen olyan ritkaság, mint a szerelmes, aki oltárhoz vezető ideáját s aztán hopen hagyja, elbuvik valahová remetének. Megesett ugyan az ide is, hogy valaki megszerzte a mandátumot s nem hozta be a t. Házba, de az a szegény ember nem tehetett másképp: még az első ülés előtt meghalt. Akadt azonban új ember, aki él és még som nyújtotta még be mandátumát mostanig. *Szabó Kálmán*, *Siklós Kossuth-párti* képviselője ez az új képviselő. A választás után elutazott *Siklós*ról s azóta a levelek és telegrammok, miket eddigi otthonába, *Sepsi-Szentgyörgyre* küldtek utána, kézbesítetlenül érkeznek vissza. Az országgyűlésen sem jelentkezett s az utolsó ülésben gróf *Apponyi* Albert házelnök már záros határidőt tűzött ki a késedelmes siklói mandátum benyújtására. De máig sincs foganatja a felszólításnak. *Szabó Kálmán* nem adott magáról élejtelt.

— **Jelenet egy bankban.** *Bécs* egyik előkelő pénzintézetében ma délelőtt megjelent egy hadnagy s egy hivatalnokot kihívott a folyósóra. Amint a hivatalnok kilépett, a hadnagy leszedta mire a hivatalnok is hasonló sértő kifejezésekkel felelt. A hadnagy erre kardot rántott s a hivatalnok felé akart ütni, de ez megragadta a fegyvert. Eközben megtelt a folyósó emberekkel, akiknek kérésére a hadnagy visszadugta kardját a hüvelyébe és elment. Hir szerint a hadnagy a kard kirántása előtt *arcul ütötte a hivatalnokot*. Az összekoccsán oka valami magánügy.

— **Edison új akkumulátora.** *New Yorkból* táviratozzák: *Edison*, mint a lapok jelentik, feltalálta egy nagyon erős akkumulátort. A feltaláló nyilatkozatai szerint az új akkumulátorral felszerelt motorkocsi óránként 20 mérföldnyi sebességgel 70 angol mérföldet tehet meg, a nélkül, hogy az akkumulátort újból meg kellene volna töltöni.

— **Magyarország összes állami tisztviselőihez.** A *Szegedi Tisztviselők Otthona* fordul most Magyarország összes állami tisztviselőihez egy lelkes hangú körlevéllel. Ez a körlevél azt akarja tanusítani, hogy az állami tisztviselők a kongresszus után sem tartják munkájukat befelgettnek. Páratlan lelkesedéssel és ösztartással eljutottak odáig, hogy követeléseiket memorandumba foglalva a kormány elé terjesztették. De itt nem lehet és nincs is vége a mozgalomnak. S a *Szegedi Tisztviselők Otthona*, midőn körlevelében elmondja, hogy a szegedi királyi törvényeszek területén működő összes állami tisztviselőket tömörülésre hívta fel, azonfelül pedig a megye összes képviselőit figyelmeztette a tisztviselőknek tett ígéretek beváltására: — hasonló eljárásra ösztönzi Magyarországon összes állami tisztviselőit. Tömörülésnek megyéknit egyesületekbe, nyérjek meg ügyüknek a megyebeli képviselőket s egyáltalán azon legyenek, hogy a memorandumban foglalt követelések egyszerre és egészben valósuljanak meg. Erre kéri a szegedi iniciativa az egész ország állami tisztviselőit.

— **Egy csomó léghajó.** Tegnap délelben léghajó röpült el Budapest fölött. Nagyon magasan, hogy ugyancsak jöszemű ember kellett hogy legyen az, aki észrevette. A léghajót a környéken is sokfelé látták, azaz hogy az is meglehet, hogy más léghajót láttak. Tegnap délelben bőrében volt a léghajónak az Európa fölött uszó levegő. Számszámra becsatották föl a sok ballont Párisban, Trappesban, Münchenben, Straszburbban, Krakóban, Bécsben, Berinben, Szt.-Péterváron. A légkör meteorológiai viszonyainak tanulmányozására indult meg a légi hálóru. Egy részükben emberek is szálltak föl, a nagyobb részben azonban csak regisztráló eszközök vannak, amelyek a hőmérsék és a légsúly ingadozását, a szél irányát és erejét s a mágnességi viszonyokat jegyzik föl olyan pontosan, hogy aztán szépen le lehet olvasni, ha leszáll a hajó. Ezeknek a léghajóknak a kosarára egy-egy tábla van erősítve, amelyre rá van nyomtatva, hogy micsoda jutalomra számíthat az, aki a leereszkedett léghajót és a benne levő műszereket megőrzi s táviratban értesíti a léghajó főbocsátóit arról, hogy hol és mikor szállott le a ballon. Jutalomban részesül az is, aki azoknak a léghajóknak segítségére van a leszállásban, amelyekben hajósok is vannak. A jutalmakat a nemzeti tudományos léghajó-utazásokat rendező társaság adja. A társaság székhelye Páris.

— **A királyné pipái.** Ezelőtt egy esztendővel az angol királyné megrendelésére néhány esokoládégyár azon dolgozott, hogy sürgősen nagy ajándékot liferáljon a Dél-Afrikában verekedő angol katonáknak. Arra azonban nem igen gondolt senki, hogy még egyszer kell küldeni karácsonyi ajándékot a hadfiaknak. (Ez idő szerint olyan a helyzet, hogy még azt se lehet tudni, hogy vajjon a jövő esztendőben nem küld-e új ajándékot karácsonyra vitézeinek a királyné.) Adig is azonban, amíg ezen kellene gondolkozni, *Alexandra királyné* elhatározta, hogy az anyósza nyomdokain haladva, megajándékozza a katonáit a kis Jézus nevében. Ez idén pipát kapnak, esinos kis pipákat ezüst kupakkal, amibe a királyné nevével kívül bele van véve az angol korona is. Már munkába adták a megrendelést, nehogy elkéssék az ajándék a karácsonyra alól. Csak a boerok meg ne cselekedjék azt a tréfát, hogy elcsipik utközben az egész szállítmányt s maguk tömjék bele az első dohányt az ajándék pipákba. Kitelek fölük.

— **Mis Stone elrablása.** *Newyorkból* jelentik, hogy *Hay* külügyi államtitkár levelet kapott *miss Ellen Stone*-tól, melyben azt írja, hogy jól érzi magát. A *Newyork Journal*-nak is azt jelentik Szófiából, hogy *miss Stone* el, de a rablók mindaddig nem eresztik szabadon, amíg a váltságdíjat meg nem kapták.

— **Elmaradt kihallgatás.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter a minap erősen megütht s most kénytelen az ágyat őrizni. Betegsége miatt nem tarthatta meg mai kihallgatását meg.

— **Ibsen egészsége.** *Kopenhágából* jelentik, hogy *Ibsennek* az egészsége teljesen helyreállt. *Vigeland* szobrász most dolgozik a hatalmas író mellszobrán.

— **Jubileum az egyetemen.** Az egyetemi bölcsészethallgatók segítő-egyesülete huszonkilenc év óta áll fenn. Az egyesület egész eszöndben működik, de jótékonyaságot álvá emlegeti sok száz szegénysorsu egyetemeli hallgató. Az alapítás évfordulója alkalmából az egyesület elnöksége november 9-én, szombaton este a Menza Akadémika disztermében ünnepi lakomát rendez, amelyen résztvesz dr. *Vécsey Tamás*, az egyetem rektora is.

— **A miniszteri karriár.** Björnsterne Björnson, a norvég író beporította a Sverdup-család egy dráma miatt. A szerelmes drámában Björnsterne Björnson kemény ítéletet mond a politikusokról s egy miniszter pályautasának történetéből írti föl drámáját. A darab meséje sokban hasonlít a kilenc évvel ezelőtt elhunyt Sverdup miniszter pályája történetéhez s így a család sértve érzi magát a darab miatt.

— **Házasság.** Báró *Kemény Ákos* országgyűlési képviselő jegyet váltott özv. *Zeyk Dánielné* szül. *Bánffy* báróné leányával, *Cecilia* kisasszonnyal.

— **A newyorki tolvajbando vége.** Távirataink jelentették már, hogy New York polgármesterévé a republikánus- és demokrata-párt tisztességes elemeiből alakult reform-párt jelöltjét, Seth Low-t, a columbiai egyetem elnökét választották meg. Ezzel elbukott az a rettenetes tolvajbando, amely *Tammany Hall* név alatt volt ismeretes és amely közel ötven esztendő óta zsarolta, harácsolta, lopta és rabolta egész New York városát a legutolsó utcáseprőtől a legmagasabb állású bírótig. A több mint száz évvel ezelőtti jótékony-ság céljából alakult *Tammany Society*, mely több politikai egyesülettel lett, ötven évvel ezelőtti rávetette magát a negyedfélmillió lakosságú New York városára és azóta olyan garázdálkodást vitt végbe e város adminisztrációjában s egész köz- és társadalmi életében, a milynen eddigéig még nem volt példa. A Tammany mostani feje, Croker Rikhárd, az egykori géplakatos, akit New York koronázatlan királyának neveztek, minden despotánál korlátlanabban uralkodott a városban s az eddigi polgármester, Van Wyck csak az előretolt sakfigurája volt, a többi nagyfejűvel együtt, akik mind semmivel kezdték a pályájukat s minden látható foglalkozás nélkül milliókat és milliókat harácsolnak össze. Játékbarlangok és lebujszó titkos koncesszionálása és rendszeres megadóztatása, csalók, zsebtolvajok és egyéb zsványok egész csoportjainak a rendőrség által jó pénzért való támogatása vagy legalább nem üldözése, utcai prostitúció és mindenemű beestelen üzérkedés megadóztatása, félig-meddig ludas emberek letartóztatása, akikről szabadonbocsátásukért zsíros váltásdíjat lehetett kizarolni, hivatalok rendszeres árusítása a kétdolláros utcaesprői állástól a 17500 dollárral díjazott legfőbb bírói állásig, kisajátítandó telkeknek előre potom áron való megszerzése, önkényes megadóztatása a lakosoknak a törvényes adón felül, a befolyó közpénzek egy részének eltüntetése, színekrák juttatása a banda tagjai számára — akik közül az idő szerint mintegy 45.000-et hízlal a város — — ezek hamarjában és röviden elősorolva a Tammany bünei. A most lelépett polgármester, Van Wyck, a jég-trusztól 100.000 dollár ára részvényt kapott azért, hogy a jég-társaságnak a North River partján jelentékeny területet sinkóttat a kezére. És mindezeket New Yorkban minden gyerek tudja és mégis csak most, évtizedek múltán sikerült letörni a derekát ennek a gyalázatos bandának azzal, hogy New York polgármesterévé egy kétségtelenül becsületes és erőlyes embert választottak meg, aki folytatni fogja a harcot a Tammany ellen. Ez a választás is *Roosevelt* elnöknek köszönhető.

— **A léposók világitása.** Ma a következő panaszos levelet kaptuk, amelyet a rendőrség szíves figyelmébe ajánlunk: Tisztelt szerkesztőség! Mindenki tudomás veszt arról, hogy közel a tél, csak a házmesterek nem. Igaz, hogy nem kötelesek minden évszak fordulójával törődni, de azt mégis csak észrevehetnék, hogy a nap most valamivel korábban nyugszik le, mint teszem fel júliusban. De azért a léposóházakban most is csak 7 óra felé gyújtanak világot. Engem a dolog nem igen bánt, mert mindig kis zseblámpát hordok magamnal. Ez volna a kisebbik baj. A nagyobb az, hogy a házmesterek az évszakokon kívül a jókapitány rendeleteivel sem törődnek. Néhány hónappal ezelőtt ugyanis megjelent egy rendelet, hogy a léposóházakban 2 emeletes házban legalább egy lámpának, 3 emeletes házban legalább két lámpának kell egész éjjel világitania. Ez a rendelet azonban, mint sok más érdemes elődje, csak három hétig maradt érvényben. Most már éjszaka megint koromsötétség uralkodik a léposókön és éppen a napokban jelentette a rendőrség sajtóírója, hogy valaki éjjel keresztlübkött a léposókorlátot, mert a léposóházban egyetlen lámpa sem égett. Természetesen azt a házmestert megbüntetik. De nem ártana, ha a jókapitány ur ezt a rendeletet alantaisai emlékeztetésre juttatná, hogy ilyen szerencsétlenségek ne történjenek. És kérem, hogy ezt a felirírást érvényesítse Budán is. Mert én ott lakom. És ószintén megvallom, hogy a családom minden egyes tagjának nem vehetek kézi-lámpást. Ami ugyan nem nagy baj, de a korlátot keresztlübkött a legkellemesebb epizód az ember életében: Tisztelettel: a 13-as számú előfizelő.

— **Halálozás.** Berger Ödön, m. kir. posta- és távirat-felügyelő, a központi telefonhálózat felügyelője tegnap reggel a Szerecsen-utcában az Unió-szálloda előtt hirtelen rosszul lett és eszméletét veszítve, összeesett. A mentők a Rókus-kórházba szállították. ahol rövid szenvedés után meghalt. Berger 31 év óta kiváló tagja a postatisztviselő karának. Pár év óta az idegölő munkától idegbeteg lett, amely baj lassankint megőrülte egész szervezét. Az 51 éves embert agyszékihűtés érte. Temetése valószínűleg holnap lesz a kerepesi-úti temető halottasházában.

Özvegy Miklós Gyuláné szül. b. buchenhali Dobrovolszky Eugénia a borsodmegyei Balajton ma 70 éves korában meghalt. Az elhunytat Miklós Ödön volt államtitkár és Miklós Gyula, volt borsodmegyei főispán édesanyját gyászolják.

— **Diákverekedés Bécsben.** A bécsi egyetemen — mint jelentik — ma délelőtt nagy verekedés volt a német és a szlovén diákok között. A verekedésnek az volt az oka, hogy a szlovén diákok, akiknek száma körülbelül háromszáz az olaszok példáján felbuzdulva, azt követelik, hogy Laibachban szlovén egyetemet állítsanak föl. A rendőrség nem engedte meg, hogy a szlovének az egyetemen kívül tüntessenek s ezek emnélfogva az egyetem egyik termében akartak gyűlést tartani, amit viszont a rektor nem engedett meg. A szlovén diákok ma délelőtt küldöttséget menesztettek a rektorhoz az engedelem kieszakölése végett. Ezalatt a német egyetemi hallgatók a künn várakozó szlovén diákokat körülfogták, kalapjukat leütötték a fejükről és csakhamar általános verekedés keletkezett, amelyben a szlovének közül sokan megsérültek. A németek végre is kiszorították a szlovéneket az utcára, ahol a rendőrség mindkét pártot szétverte. Egy szerb diákok letartóztatottak, mert ellenszegült a rendőrségnek.

— **Automobil a Gizella-téren.** *Madách* Az ember tragédiája *Phalanster* jelenetében körülvezeti *Adámot*, hogy az elmúlt idők csodáit megmutassa neki. Az egyik ókori ritkaság a ló. Csak a múzeumban maradt belőle egy, a többi megölte a gőz, a villam, a benzin. *Madách* megállmodta, mi látjuk a ló pusztulását. Berregő automobil röpül végig az utcán a döcögő komfortábrák és búzke gummirádlisok között, a sikeken, ahol hajdan ferge muraközi lovak húzták a lóvasutakat, villamos száguld s foggy, egyre fogy a ló. S a lovak pusztulásával együtt iparágak is pusztulnak, vesznek, az egy hentesipar kivételével. A hajdan híres pesti kocsisokat megtörli az ujkor masinája s gyulóttel megteleve nézik a villamos és automobil. A kocsiság volt a mult legedesebb naplopása s a könnyelmű kocsinép vidáman tereferelt egész nap a „standon”, éjszaka pedig izgató malmozásba folytatta buját, baját. Nemsokára mindennek vége. Az átkozott gépek — nélkülözhetetvé teszik a lovat s ha nincs ló, minek kocsi? Hiába díszíti gummiabroncs a kereket, a kocsisok szívbe fájdalom költözött s mert nem győzik okokkal, ha lehet, botokkal szeretnék eltüntetni a nyomorult ujkort. Az előkelő Gizella-téren tudvalevően csupa gummirádlis áll, a pesti kocsisok elitje s annál érdekesebb volt ma délután az a esőpp jelenet, mely e fiakker-akadémián lejátszódott. A Dorottya-utca felől zakatolva jött egy előkelő, villamos automobil. Szébb, mint a legszebb gummirádlis és gyorsabb, mint a legjobb paripa. Nosza a kocsisok felugráltak a bakra s ostorral fenyegették az automobil, röpült a szitkok árja, régi kocsi-tradíció szerint hegyes köpések hasították át a leget s hamisítatlan ferencvárosi dialektusban ezer gunyos kívánság szállott a tovatűnő automobil felé. Egy szocialista eszmékben utazó ur busan sóhajtott fel:

— Ime! A modern kenyérháború!
Az eszméknek egy másik bajnoka pedig így szólott:
— Dehogy! A mult idők harca a haladással!

— **Kétszázézerkoronás betörés.** Aradon tegnap reggelre nagy betörés történt. Egy élelmes és — úgy látszik — gyakorlott ember behatolt özvegy *Kintzig* Ferencné lakására s több mint kétszázézer korona értékű ékszert és takarékpénztári könyvet ellopott onnan. A betörő alighanem még este bement a lakásba, ahol összeszedett minden értékes dolgot s aztán lefeküdt aludni. Mielőtt reggel elment, megfürdött s valószínűleg kapunyitást után ugrott meg. Eltávazása után egy francia divatlapnak a háttára ceruzával levelet írt. Írása intelligens emberre mutat. A levél a következő:

Nagyságos Ur!
Midőn jelen levelet olvassa, akkor én már messze, talán Törökországban leszek. Nem tudom, lesz-e isten áldása ezen a lopáson, de én azt hiszem: igen.

Bocsánatot kérek, hogy ezt a csekélységet elvittem, de kénytelen voltam, hogy elszakadt anarkhista társaimhoz juthassak, mert már elfogyott a költségem.

En kérem fogom a jó istent, hogy százszorozza meg önnek ezt a csekélységet.

Isten önnel!
N. N.

Ez a levél az egyedüli nyom, amely a rendőrségnek utbaigazításul szolgálhatna.

A betörő nem bántotta a lakásban levő temérdek ezüstneműt, csupán az ékszereket, értékpapirokat s takarékpénztári könyveket vitte el. Az egyik az *Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár* által 120.000 koronáról *Kintzig* János nevére kiállított könyvecske, a másik *Hanusz* Paulin névre szól s az *Aradi Ipar-és Népbank* állította ki, hogy mily összegről, azt még nem tudják. A takarékpénztári könyveken felül a következő ékszereket vitte el a betörő: Egy sima arany karperec, egy arany karperec zafírral és gyémántokkal, széles arany lánc korallal, két aranylánc csatokkal, filigran arany kereszt, arany nyakék gyöngyökkel és rubinokkal,

női aranyóra K. I. monogrammal, egy vékony nyaklánc gyöngyökkel, egy hosszú velencei aranylánc kis órával, egy arany medailon, egy aranykereszt gyémántkövekkel, két pár brilláns fülbevaló, egy szita-kötő aranyból smaragdokkal és gyémántokkal, egy arany bros gyémántokkal és gyöngyökkel, egy madaralaku mellű gyöngyökkel, egy antik bros gyémántokkal, harmine sor gránát, egy antik oxidált karperec türkizekkel, egy ametiszt-medailon, ezeken kívül több apró ékszertárgy.

Ezeknek az ékszereknek hozzávetőleges értéke *tizenegyszáz korona*. Ezekben kívül ellopott a betörő egy téglalaku páncélszekrényből különféle részvényt és értékpapirokat, amelyeknek értékét azonban eddig nem lehetett megállapítani.

— **A soproni bankbukás.** A soproni bankbukás zavaros hullámai közt egyre újabb visszaélések találnak a vizsgálat vezetől. Most biztos forrásból jelentik egy estlapon, hogy a soproni városházán folyó vizsgálat során dr. *Hartl* miniszteri titkár és *Gunda* miniszteri számtanácsos súlyosan kompromittálta szabálytalanságoknak jutottak nyomára. E szabálytalanságokról a vizsgálat érdekében semmit sem hoztak ugyan a nyilvánosság elé, de annyi mégis kiszivárgott, hogy a visszaélések okozati összefüggésben állanak a soproni nagy bankbukással.

— **Magyar ifju öngyilkossága Bécsben.** Egyik előkelő bécsi szállóban tegnap éjjel *Löwy* Ernő magyarországi születésű 24 éves fiatalember föbelötte magát és szörnyen halt. Öngyilkosságának oka az volt, hogy viszonzás nélkül szerette egy jönevű bécsi bankár leányát.

— **Fellázdott rabok.** *New Yorkból* jelentik, hogy *Leavenworthban* — Kanasz államban — harmine rab fellázdott. A rabok elvették az őrk fegyvereit, egy órát megölték és kettőt megsebesítettek, aztán elszöktek. A szökevényeket lovasság vette üldözésbe, amely egy rabot megölt és többet megsebesített.

— **Új rendszet.** *Pósa Vilmos* (ezelőtt *Latzkovits* A. és társa) térfi- és női divatruháza *Andrássy-ut 3.* a külföldi nagy árúházak mintájára, *rendkívüli olcsó árak* mellett nagy forgalmat akar elérni, miért az összes cikknek nagyon jutányosan vásárolhatók kiváló jó minőségben és elsőrangú csegnél.

(X) **Vásároljanak osztályorszjegyeket** Lukács Vilmos bankházban, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. Egy egész a 12 kor, 1/2 a 6 kor, 1/4 a 3 kor, 1/8 a 150 kor.

(X) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy E. K. E. gyűjtőt.

Elégtétel Jókainának.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Pozsony, november 8.

Pozsony városa megtisztelte magát azzal, hogy az ősz költőkirály feleségének, akit ismét között súlyos sértés ért, a kelő elégtételeit megadta. A város polgármestere tolmácsolta azokat az érzelmeket, amelyek a sértés híre a város egész intelligenciáját elriogták.

Ime, a mai nap eseményei:

(A polgármester látogatása.)

Ma reggel kilenc órakor *Brolly* Tivadar polgármester a *Palugyay*-fogadóban leadta névjegyet *Jókai* Mór és felesége számára azzal a megjegyzéssel, hogy tizenegyedél órakor az ősz költőkirálynál és hitvesénél tisztelőgni kíván.

Jókait a második emeleten, az 53. számú szobában, amely teremnek is beillik, fogadták a pozsonyi polgármesterét.

Brolly Tivadar a város polgársága nevében mely sajnálkozását fejezte ki a bántalmazás miatt, amely *Jókait* is érte felesége pozsonyi vendégszerelése alkalmából. Kijelentette, hogy a polgárság határtalan szeretettel, tisztelettel, ragaszkodással van a költő iránt, aki a város díszispánja, és teljesen távol áll attól a tünnetéstől, amely *Jókainét* a színházban érte, hiszen máris köztudomás, hogy a mozgalom honnan indult ki.

(Jókai beszéde.)

Jókait, akit *Brolly* polgármester emelkedett szellemű és előkelő lelkületre valló beszéde nagyon meghatott, ekként válaszolt:

Köszönöm polgármester ur szavait s jól esik nekem a tudat, hogy Pozsony város közönsége távol állt attól a tünnetéstől, melyet egyesek nőm ellen terveztek. A tünnetés azonban csak homoeopátikus adag, csak egy csepp abból a mérgepohárból, melyet ismert kezek készen tartanak a feleségem számára. Azt hiszem, kiérdemeltem volna minden magyar embertől, hogy kiméjjék azt a nőt, akit feleségemmel választottam. De e helyett egyesek alacsony indokokból ép a hitvesemet akarták

megbántani, nem törődve azzal, mily kínos, mely sebet ütnek ezzel rajtam is. Nem engedem többé fellépni feleségemet azon a színpadon, amelyen már csak a lehetősége is megvolt annak, hogy megbántsák, mert hisz egész összekövés volt szöve Budapestről ellene. Köszönöm polgármester urnak s általa Pozsony város közönségének ezt az elégtételt, melyet most feleségemnek és nekem nyújtottak s mindig megelégedéssel fogok rá gondolni.

A költő és felesége erre melegen kezét szorított a polgármesterrel, aki egy ideig még Jókaitól maradt.

(Az elutazás.)

Jókai és felesége a négyórai gyorsvonattal Budapestre utazott.

A pályaudvar várótermében Broly Tivadar polgármester Jókaitól a város nevében virágosokot nyújtott át és ismételten sajnálkozását fejezte ki a történeten. amik a polgárság hozzájárulása nélkül érték a költő feleségét.

A búcsuzásnál Jókai megölelte és megcsókolta a polgármestert, mire Jókaiék a közönség élénk éljenzése közben vonatra szállottak.

Jókaiak a város első polgárától kapott elégtétel rendkívül jól esett és többször ismételte, hogy a város polgárságának viselkedése semmi kellemetlen emléket nem hagy lelkében.

*

(Jókaiék itthon.)

Mikor Jókaiék kora este a nyugati pályaudvarról lakásukra hajtottak, ott már nagy sereget találtak tisztelőiknek, akik a pozsonyi incidens alkalmából hódolatukról, szeretetükről és ragaszkodásukról biztosították. A közelet, irodalom és művészet kitünőségei az est folyamán egymásnak kezébe adták a kilincset.

A Budapesti Napló nevében egy munkatársunk tisztelt Jókaiak és hívtésénél: mindenként látható boldogsággal fogadták a mindenfelől feléjük áradó rokonszenv tüntetéseit.

Jókaiék minden keserűség nélkül ekként nyilatkoztak:

— Nem hittem volna, hogy magyar földön akadjon magyar ifju, aki nőt inzultálni tudna, — de legkevésbé hittem volna, hogy Jókai Mór felesége lehessen az ilyesminek kitéve. Tudom azonban, hogy ez a kivételes jelenség nem jellemzi az egész magyar ifjuságot, amely tele van lovagias érzülettel a női eszmény iránt, sőt meg vagyok róla győződve, hogy éppen az ebből az alkalomból megnyilatkozó közvélemény még a hibásakat is észre fogja téríteni.

Jókai, aki már egészen visszanyerte derült nyugalmát, csak egy-egy pillanatra borul el, ha a pozsonyi incidens szövege kerül. Az ősz költő így nyilatkozott:

Mit gondoltak azok, akik feleségemet sérteni akarták?! Tudhatták, hogy a sértés nekem is szól, aki nevemet adtam nőmnek és aki végtelenül szeretem őt. Gyávaság, hogyha ilyen kerülő utakon orvámadási intézkedést szíven ellen. Tessék velem szemlél-szembe kiállni, mert elég ifjuságot érek magamban arra, hogy azt, aki akár feleségem, akár az én becsületelem ellen tör, fegyverem elé állítsam.

Jókaiék különben az ország minden részéből kaptak üdvözlő sürgönyöket, amelyek mind arról a végtelen megbotránkozásról tanuskodnak, amelyet a pozsonyi merénylet híre a nemzet minden rétegében keltett.

Sötétség!

— Jelenet. —

(Mintán fővárosunkban már majdnem megszokott dolgá váit, hogy az összes villamos lámpák délután hat és hét között fölmondják a szolgálatot, Budapestet sötétségbe borítva, bátor vagyok az alábbiak elképzelni az általános sötétség legütősebb okait.)

A villamosági társaság igazgatója: Miért bögysz megint Pista?

A fia: Mert a mama nem hagy lestrófolni.

Az igazgató: Ugyan már miért nem hagyod?

A mama: Csak nem fogom minden kapricát teljesíteni. A múltkor az akadémiát szófolta le éppen, amikor nagygyűlés volt, tegnapelőtt lestrófolta a Kerepesi-ut páros oldalát s az egész Bajza-utatót, ma meg a József-körtut akarta lestrófolni. Eppen jókor jöttem meg a kezére üthettem.

A fia (sírva): Már semmi öröme sínes az embernek idehaza! Hát már egy kis lestrófolás se szabad?

Az igazgató: Először is nem viselted magad

olyan jól, hogy ezt megérdemelned. Ha karácsonyra jó értesítőt hozol, lestrófolhatod O-Budát az összes hidakkal, ha az új nadrágodat nem üled lyukakra újévig, lestrófolhatod a földalatti villamost és arra figyelemztetlek, hogy ez nagyszerű multság lesz és ha türelemmel vársz s jól viselkedsz az év végéig, akkor jutalmul bemész az áramfejlesztőbe, lestrófolod az egész várost, felülözöl s elmegyünk sétálni a mamával, hogy végre minik is röhögjünk egy kicsit!

A fia: De én mindjárt akarom, inkább csak egy pár utcát engedjél papa. Legalább az operát. Jobb ma egy pár veréb, mint holnap az egész szukok.

Az igazgató: Csak türelem! Tanuld meg, hogy az élvezetekkel mérsékelten kell bánni... Amikor én ilyen kis fiu voltam mint te, nem volt más élvezetem, miut a gyertyát elűjini, te persze az egész várost akarod...

—o—

FŐVÁROS.

(*) A szarvasmarha- és a sertésvásárok s a kövágóhid. Ma délután ülést tartott a szarvasmarha- és sertésvásárok s kövágóhidak szabályrendelete és szervezete tárgyában kiküldött négyes bizottság. Képvisele volt: a földmivélségi minisztérium Csabay Béla osztálytanácsos által; az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettől Jeszenszky Pál jelent meg; az állatkereskedők egyesületétől Spitzer József; a mészáros-ipartestületétől Varga Sándor elnök; a kőbányai sertés-hizláló r.-t. részéről Kolba Lajos. Ott voltak továbbá: Lamp Hugó főszámvevő, Kohler Ferenc ügyész s a mérnöki hivatal több tagja, a fővárosi bizottság tagok közül pedig: Fenyvessy Adolf, Schubert Sándor, Salgó József, Pórszász Gyula, Schüller György, Baumann Antal.

Jeszenszky Pál, az O. M. G. E. kiküldötte, — mivel csak rövid idő óta van a meghívottak kezében a tervezet, — nem tartja lehetségesnek az alapos hozzájárulást. Heylesnek tartaná, ha a javaslatot kisebb bizottsághoz utalnák, véleményadás céljából.

Schubert Sándor éppen azt nem látja a szabályrendelet-tervezetben, amit nagyon fontosnak tart: hogy lesz-e, vagy nem sertéspénztár.

Salgó József, Jeszenszky, Fenyvessy, Schubert Sándor, Spitzer és Kolba felszólalása után a bizottság abban állapodott meg, hogy az érdekelte szakköröket írásbeli nyilatkozat beérkezésétére kéri föl, melyet november 20-áig fognak benyújtani. Ezeket a nyilatkozatokat szorosítottják s kiosztják a tagok közt és aztán újra összehívják a bizottságot.

(*) A Kálvin-téri faköppöngy vége. A jóízű ember sohasem tudott elhaladni télviz idején bosszankodás nélkül a Kálvin-téri szökőkút mellett, látván azt a rengeteg bódét, amely az Első Hazai Takarékpénztár fejedelmi ajándékát négy hónapon keresztül eltakarja a járókelők elől. A szökőkút közszobrait léltették a zord időjárásról mind máig, de ma már bőlesen rájöttek, hogy a szökőkútnak nem árt a fagy sem. A középítési bizottság ma kimondotta, hogy a szökőkút betakarása fölösleges s ezentul mellőzi ezt az óvintézkedést. Szépsészeti szempontból kétségtelenül helyeselni lehet a középítési bizottság határozatát, mert bármennyire kifogás alá is essék a szökőkút a plasztikai művészet szempontjából, mindenesetre jobban díszíti a világvárosias Kálvin-teret, mint az a sárga bódé, amely a vén Danubiust és az ő lényait elzárta a decemberi napfény elől.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Nemzeti Színház igazgatója. Mint jó forrásból értesülünk, a belügyminisztériumot vezető miniszterelnök jóváhagyását adta gróf Keglevich István inténdáns amaz előterjesztéséhez, hogy Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatója 1901. április tizenötödiktől kezdve további öt évre fokozódó fizetéssel a színház igazgatójává kinevezessék. Beöthy László igazgatása alatt a Nemzeti Színház most éli a második évadját, amelyely első színpadunk az újabb virágzás, az eleven munka, a művészi sikerek és az anyagi gyarapodás biztos útjára jutott. Igazsággal és a színház iránt való szeretettel lehetetlen elzárkózni az igazgató kiváló érdemeinek, a vezetésben való avatottságának és megérdemelt szerencséjének elismerése elől. A miniszterelnök, aki nagy érdeklődéssel van a Nemzeti Színház sorsa iránt, az inténdáns előterjesztésének jóváhagyásával szentesítette azt a jó véleményét, amelyet a sajtó, a közönség, maguk a színház művésztagejai is Beöthy igazgató hivatottsága felől táplálnak és amely erejében is, melegségében is csak fokozódhatik a nagy tervek és remélhető sikerek nyomán, amelyekre az igazgató pozíciójának és munkájának állandósága révén bizást számítani lehet.

** A nevezetes kastély. Bisson és Berr de Turique vigjátéka a Vigszínház legvonzóbb udjónságának bizonyult. Minthogy a darabban, bármily mulatságos is, nincsenek irvól, sikamlós jelenetek, fiatal lányok is megnézhetik és ez magyarázza, hogy a tegnapi előadásra is az összes páholyok már délig elkeletek és a legtöbb páholyból ifju hölgyek élvezték az előadást. Vagyis, színházi nyelven szólva, fehér publikum kacag a darabon. Ma a Vigszínházban a Pillangó kisasszonyt és a Szenes leány, szenes legényt adták telt nézőtér előtt, holnap pedig megismétlik A nevezetes kastélyt. A legutóbbi két hét arról támskodik, hogy a Vigszínházban újabbban megkezdett változatos műsor-rendszer jól bevált és azért ezentul az udjónságok hagyományos első előadásaitól eltekintve, ugyanazt a darabot egyfolytában hosszabb sorozatban nem fogják adni.

** Vendégszereplés. Szegedi tudósítónk jelenti: Fedák Sári kisasszony ma este kezdte meg három esteire terjedő vendégszereplését a Gésák című operettben. A színház zsufolásig megtelt, a legtöbb helyet már előre elkaptokták. A közönség temérdek tapssal és virrággal ünnepele az ifju művésznőt, valamennyi dalát, táncát, legkivált egy betétét ismételtette és az egész estén elhalmozta tetszése minden jelével. Holnap a Kisasszony feleségem címszerepét játszza Fedák Sári. Erre az előadásra is elővételben elkel valamennyi ülőhely.

** Hírek a Népszínházról. A Népszínházban holnap, szombaton Bódi Izzó és Fejér Jenő eredeti operettje, a Katalin, huszonegyedszer kerül színre, Katalin óárnó szerepében Zilahiné S. Vilma asszonnyal, aki ezulalt hatodszor játszza ezt a szerepet, amelyben ének-művészetével minden előadásón elragadta a közönséget. Germain hadnagy pompás szerepe változatlanul Kúry Klára kezében van. — Vasárnap este Blaha Lujza asszony lép föl a Sárga csikó Erzsike szerepében. Délután a kitűzött Rolli és Rolland helyett A molnár és gyermeke kerül színre, amelynek ezidei négy előadását mindig tele ház nézte végig. — Planquette és Bisson operettjéből, a Teréz kapitányból szorgalmasan folynak a próbák a Népszínház színpadán, a szereplők, a teljes ének-, zene- és tánckar részvételével. Minthogy a fordulatos meséjű darab a hugenotta-világban, részben egy táborban játszik, nagy tömegeket kell a színpadra hozni, amelyeknek felvonulása és festői csoportosításai sok miniciózus munkát kívánnak meg a rendezéstől. Mindez azonban már annyira előrehaladt, hogy a bemutató-előadás a jövő héten meg lesz tartható. A női főszerepet Kúry Klára játszza. Rajta kívül közreműködnek a főbb szerepekben: Krecsányi Sarolta, Kápolnai Irén, Németh József, Szirmai Imre, Raskó Géza, Kovács Mihály, Szabó Antal, Szerdahelyi Ferenc.

** Zsenet a Marsból. Gauthony Richard látványos színművétől, amely a Vigszínház legközelebbi udjónsága lesz, ma tartották meg az első jelmezes próbát. A darab színhelye London. Tárnya moróben élüt a szindarabok szokásos cselekményétől. A próbákól ítélve mégis bizást remélhető, hogy a darab teljesen le fogja bilincselni a közönség érdeklődését. Ebben meglesz a maga része az udjónság pazar kiállításának, az új jelmezeknek és díszleteknek is. Erdekes, hogy a színpadi felszerelés egyes rekvizitumait a színház fennállása óta most fogják először igénybe venni. Így a hóvívatar, a földrengett ábrázolására és a különféle fényhatások előidézésére számos oly készüléket működtetnek, amelyet eddig még nem alkalmaztak.

** Kopácsy Juliska balesete. Kopácsy Juliska, aki mint a bécsi Józsefvárosi-színház vendége, legközelebb a Nadrádkirály című énekes bohózatban fog ebben a színházban fellépni, a darab tegnapi próbáján táncözben kifocamította a lábát. A művész baje nem komoly.

** Magyar művészni sikere Lipócsében. Németország egyik legelőkelőbb hangversenyén, melyet Nikisch vezetett, a lipócsői Gewandhausban rendkívül nagy sikert aratott a minap Gmeiner Lúla, a kiváló magyar dalénekes, ki a kölföldön a legjobbakk közé tartozik, meg nálunk bizony alig ösmerik. A német kritikák egyenrangúnak ismerik el Barbivel s egyhangulag rendkívüli elismeréssel nyilatkoznak róla, Gmeiner Lúla magyar származásu, Erdélyben él s nemcsak kiváló művészetéről, de szépségéről is híres. A télen különben a budapesti közönség is meg fog vele ösmerkedni.

** Szerződötetés. Zilahy Gyula az aradi színház igazgatója szerződötötte Paragi Kornéliát, a temesvári színház primadonnáját. A jeles fiatal művésznő, akitnek a szerződése 1902. május 1-én kezdődik, a nyáron a budai színpadon nagy sikereket aratott izléses játékaival és kellemesen csengő hangjaival.

** Kitűntötött bécsi színlész. Krastel Frigyes, a bécsi Burg-színház tagját a király, hosszas betegségtől való felépülése alkalmából, a harmadosztályu vaskorona-renddel tüntette ki. Krastel, aki 1866 óta tagja a Burg-színháznak, már birtokosa a Ferenc József-rend lovagkeresztjének.

**** Réjane asszony a Vígyszínházban.** Réjane asszony legközelebb megkezdí vendégszereplését a Vígyszínházban. Négyezer fog fellépni és pedig november 20-án a Zazában, 21-én a Robe rougeban, 22-én a Saphoban és 23-án a Parisienne és a Lolotte című darabokban. A részvényesek elővételi jogukat legkésőbb nyolc nappal az illető előadás előtt vehetik igénybe. Azontul a közönség rendelkezésére bocsátják az ő jegyeiket is.

**** Az Országos Színész-Egyesület nyugdíj-alapjának vagyona.** Mai színházi rovatunkban adtuk közre Ditrői Mórnak, az Országos Színész-Egyesület elnökének nyilatkozatát az egyesületi nyugdíjalap vagyónának kezeléséről. Ezt a nyilatkozatot teljes világitásba helyezik az egyesület vezetőségétől szerzett következő hiteles adatok: Az egyesület vezetőségét azzal a váddal illették, hogy elfecsérelte az egyesület vagyonát annyira, hogy ebben az évben 48%, a jövő évben pedig 64% levonásával kapják csak meg a nyugdíjasok nyugdíjukat. De ennek egész egyszerűen az az oka, hogy a nyugdíjszabályzat helytelen alapon, téves számítással készült; kezdetben ugyanis csak 2, később 4 százalékot fizettek be a tagok törzsszékük után s ebből nem gyűlhetett össze az a vagyon, még az adakozások támogatásával együtt sem, amelynek kamataiból az egyesület számítás nélkül magára vett kötelezettségének eleget tegyen. A jelenlegi vezetőség ezért felelősségre nem vonható; az a maga hatáskörében mindent elkövet a helyzet szánására s éppen most dolgoztat ki egy újabb szabályzatot, amely racionálisabb alapra iekteti ugy a befizetéseket, mint a nyugdíj megszavazását, s ha a közgyűlés akceptálja, életbelépésével a nyugdíjintézet minden baján segíthet. A vagyon elfecsérléséről azonban szó sem lehet. Hiszen a levonásoktól eltekintve, az intézet pontosan teljesíti minden kötelezettségét. Vezetősége, számvizsgálói, tanácsosai minden anyagi rekompenzáció nélkül dolgoznak már évek óta fáradhatatlanul érdekeikért. Vagyona pedig elsőrendű pénzügyteknél van elhelyezve, melyről ime, a kimutatás:

- a) Értékpapirokban (fővárosi kölesűn 150.000 K., a többi: Első hazai, Pesti keresk. bank és Földhitelintézet kötvényekben) 249.468 K. 82 fill.
- b) Készpénzben (Első hazainál) 134.468 „ 41 „
- c) A házáért fizetett 170.000 „ — „

Összesen . 553.955 K. 23 fill.

A nyugdíjintézetnek jelenleg 151 nyugdíjas tagja van, akik éppen ebben az 1901. évben 66,484 korona és 16 fillért kaptak összesen. Érdekes kimutatást kaptunk arról is, hogy éppen a panaszokodó küldöttség tagjai milyen elszámolásban állanak a nyugdíjintézettel. Ezek szerint Csabgy Imre befizetett 10 év és 3 hónap alatt összesen 657 korona 82 fillért, kikapott nyugdíjaztatása óta, 1 év 9 hónap alatt 1208 korona 78 fillért. Hubay Gusztáv fizetett 11 év 3 hó alatt 240 korona 52 fillért, élvezett 9 év és 9 hó alatt 8946 koronát. Lukácsy Sándor, a legrégibb tagok egyike, befizetett 17 év és 9 hó alatt 1989 koronát, s eddig 4 év és 3 hó alatt kikapott 4762 korona 88 fillért. Az egyesület vezetősége különben azon van, hogy a márciusi kongresszusnak olyan új szabályzatot ajánljon elfogadásra, amely gyökeresen megjavítja az intézet múltjának korhadt rendszerét.

**** Uránia Színház.** Körösi Henrik és Sztójánovits Jenő *Magyar Lant* című darabja, amelynek bemutatását az Uránia Színház 14-ikére, csütörtökre halasztotta, rendkívül érdekesnek ígérkezik. A szerzők darabjukban összefüggő egészben könnyed, élvezetes és lebilincselő előadásban népszerű módon ismertetik a magyar lírát az őskori dalköltészetűl kezdve 1848-ig. E darab fényes kiállítására az Uránia nagy költséget fordított. Két éves fennállása óta ez az első darabja, amelyben csupa élő alakok tognak szerepelni. A többek között *Csinka Panna* nótáinak eljátszására szerződött egy tehátú tehetőségű *csigány-leányt*, aki jelenleg a konzervatóriumnak a növendéke. A bemutatás előadásra már most lehet előjegyezni az Uránia pénztáránál.

**** A Városlegi Színházban vasárnap tartják meg a pótévd utolsó előadásait.** Délután fél négy órakor *A molnár és gyermeke* című népráma kerül színre, melynek a múlt vasárnap előadásához az összes jegyek már pénztárrnyítás előtt elkeltek. Este hét órakor *Pápa-né-Keresk* Antónia és *Papai* Lajos vendégtársulatával a Piros bugyellárás kerül színre. Mindkét előadás félhétórán lesz.

**** Kisfaludy-Színház Újpesten.** A Kisfaludy-Színház igazgatósága az újpesti polgárok ismételt felszólítására elhatározta, hogy a tél folyamán a színház személyzetével színelőadásokat fog tartani a Colosseum nagytérben. Az első előadás már holnap, szombaton lesz, mely alkalommal *Raupach* híres drámáját, a *Molnár és gyermeke* adják. Az előadás 7 órakor kezdődik.

**** A délmagyarországi színházterületből.** A délmagyarországi színházterület bizottsága a napokban *Rónay* Jenő főispán elnökletével által ülést tartott, melyben elhatározta, hogy küldöttségileg felkéri a belügyi-és kereskedelmi minisztereket és *hátezer korona* állami szubvenció szaporítását fogja kérni. A bizottság azon a nézetben van, hogy ez a szubvenció a fontos nem-

zetiségi kerületben a magyar színészet támogatására nem elegendő.

**** Kereskedők művész-estje.** A Kereskedő Ifjak Társulata holnap, szombaton este 9 órakor saját helyiségeiben (IV. Magyar-utca 3.) *Zilahy* Gyulának a Nemzeti Színház tagjának és a Színhákadémia növendékének közreműködésével, színelőadással egybekötött művész estét rendez. Az estély után tánc lesz.

**** A berlini Deutsches Theater Bécsben.** A berlini Deutsches Theater május elsejétől fogva négy héten keresztül a bécsi *An der Wien*-színházban fog vendégszerepelni.

**** Operaelőadás a Telefon Híromdóban.** Ma este a Telefon Híromdó összes állomásain keresztül a nagykir. Operaház előadása lesz hallható. Gounod nagy operája a *Faus* kerül előadásra, mely a legfinomabb műnyszerben tisztán lesz elővezetve a Híromdó kagylóin keresztül, úgy hogy mindazok, akik a klasszikus zenét szeretik, kellemes esti szórakozást találhatnak az operának a Híromdóban keresztül való meghallgatásával. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása következik, majd még 11 óráig cigányzene-átvitel lesz hallható a kagylókon át, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Telefon Híromdó.

MŰVÉSZET.

□ A Vörösmarty-szobor. A szoborbizottság nevében minapi ülésén hozott határozatának megfelelően *Rákosi* Jenő elnök és *Sajó* Aladár jegyző felhívta a magyar szobrászokat a szoborpályázatban való részvételre. A pályázaton ezutal is részt vehet minden magyar szobrász, eltérés a korábbi pályázatoktól annyiban van, hogy huszonegy magyar szobrászt névszerint felszólítottak a pályázatra, akiknek mintái kivétel nélkül díjaztatnak. De olyan munkát, amely a nemes vállalat komolyságát veszélyeztetni alkalmas, a bizottság nem bocsájt pályázatra még akkor sem, ha azt a pályázatra felszólított szobrász adta is be. A felszólított huszonegy szobrász a következők: *Beszérdi* Gyula, *Donáth* Gyula, *Fadrusz* János, *Fürdő* Rikárd, *Holló* Barnabás, *Horvai* János, *Jankovits* Gyula, *Kallós* Ede, *Kiss* György, *Liget* Miklós, *Margó* Ede, *Nagy* Kálmán, *Radnai* Béla, *Róna* József, *Seney* Károly, *Strobl* Alajos, *Szécsi* Antal, *Teles* Ede, *Tóth* István, ifj. *Vastagh* György, *Zala* György.

A szoborminta beadásának határnapja 1902. május 15-ike. A díjazásra három kategóriát állít föl a bizottság, az elsőbe öt mintát, a másodikba is ötöt rendel, a többi marad a harmadikba egészen tizig. Az első kategória díja 1000 korona, a másodiké 600, a harmadiké 400 korona. A bizottságtól függ, kívánja-e díjazni az olyan művészek szobormintáit, akik a pályázatra fel nem szolgáltattak. A szobor a Gizellatérre kerül és a szobor költségeire a művek díjazását is beleszámítva 180.000 korona állapított meg. A pályamintáknak áll szobornál legalább 120 centiméter (ülő szobornál vagy másnemű kompozíciónál ehhez arányitva) magasságnaknak kell lenniük, talapatukat is beleszámítva. A pályaművek közvetlenül beérkezésük után az Othon dísztermében legalább két hétig közszemlére kitétetnek. A bizottság a két hét lejártá után akár teljes ülésben, akár szűkebb bizottság által kategóriákba osztja a műveket s ebbeli eljárásához, esetleg egy tagja kívánására is, köteles hazai művészekből vagy műértőkből kiválasztott szakértőt, legalább egyet, legfőlebb hármat, mielőtt döntene, meghallgatni. A bizottság szabadon választja a pályaművek bármelyik kategóriájából a nyertest vagy esetleg azokat a műveket, melyek közt szűkebb versenyt óhajt, avagy rendelhet újabb általános versenyt is. A kivitelle való megbízást a bizottság oly ülésben határozhatja el, amelyben tagjainak legalább kétfarmada részt vesz és pedig nyilt szavazással és a szavazók kétharmadának szavazatával. A bizottság még tudatja a művészekkel, hogy a szobor talapatára *Domokos* Gáspár ügyvédjelölt szép zöldes-színű, vastartalmu követ ingyen ajánlott föl. Ezzel azonban semmiképpen sem akarja a művészeket befolyásolni, amennyiben az anyag megválasztását teljesen az alkotó művészekre bizza.

□ Nemzeti Szalón. Közel három hete már, hogy megnyílt a Nemzeti Szalón őszi kiállítására és az érdeklődés iránta a nagy közönség körében nemhogy csökkenne, de határozottan fokozódni látszik. Arisztokratáink is mind tömegesebben keresi fel a tárlatot; így újabban ott voltak: Özv. gróf *Károlyi* Viktor, gróf *Zichy* Nándor és neje, gróf *Zichy* János, gróf *Csáky* Gyula, báró *Nikolics* Fedor, báró *Nopcsa* Elek, báró *Neupbauer*, báró *Pirát* Lajos, továbbá *Berzeviczy* Albert, *Vojnich* Oszkár, *Heltai* Ferenc, *Pap* Zoltán, *Hegedűs* Lóránt orsz. képviselők, *Benczur* Gyula és neje, *Fogisich* Mihály püspök és a katólikus nagygyűlésre felrúndult papság köréből igen sokan, akik különösen érdeklődtek *Csik* István nagyméretű bibliai vászna: „A megváltó” iránt. A belépődíj jövő szerdáiig állandón 50 fillér.

□ A téli tárlat. A téli kiállítás rendezése már javában folyik, sőt befejezéséhez közelodik a Városi Igéti Műcsarnokban. A tárlat anyaga oly gazdag, hogy a műcsarnok összes helyiségeit meg fogja töl-

teni, olyannyira, hogy az igazgatóság ezutal a szokásos ismétlé kiállítás számára nem is tudott helyet rezerválni. A kiállítást csütörtökön, november hó 14-én délután 5 órakor dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter személyesen fogja megnyitni. Tekintettel arra, hogy a megnyitási csütörtökre esik, az igazgatóság úgy intézkedett, hogy az első zeneestély mindjárt ezen a napon megtartassék. A megnyitási napjára — és az aznap tartandó zeneestélyre is — az igazgatóság a belépődíjat két koronában állapította meg, a kedvezményes jegyek pedig ez alkalommal nem érvényesek. A kiállítás a rendes egy korona belépődíj mellett pénteken, november hó 15-én nyílik meg a nagyközönség számára.

□ A prágai műcsarnok. Bécsből táviratozzák: A csehországi német képzőművészek küldöttsége *Funke*, *Schücker*, *Pergelt* és *Urban* vezetésével *Köber* miniszterelnök és *Hartel* közoktatásügyi miniszter elé terjesztette a művészek óhaját és az ő felségsé által alapított cseh műcsarnok aktíválása tekintetében. Azt óhajtják nevezetesen, hogy egységes gondnokság alatt egy német és egy cseh osztályt alakítsanak, melyek közül mindegyik szabadon rendelkezne az erre vonatkozó alpból rendelkezésre álló és igazságos kulcs szerint felosztandó összeg felett. A miniszterek, akik a küldöttséget előkézenyen fogadták, kijelentették, hogy a kormány kebelében a műcsarnok felállítására iránt eddig még nem történt intézkedés, a kormány azonban igyekszik lehetőleg egyetértve a két nemzetiséggel a felségsé alapított intencióinak megfelelőleg békeművet alkotni ezzel az alapítvánnyal kedvező és igazságos megoldást találni mindkét nép meglegedésére.

SPORT.

***. Liverpoolban** ma futották az őszi nagy hadicapot, a „Liverpool Autuma Cup“-ot, amelyet a hároméves *Floriform* nyert meg *Pellisson* és *St. Maclou* ellen. A verseny favoritja, *Sidus*, helyezetlenül futott.

Nyílttér.

Grác! Szanatorium Grác! Meerscheinschloss

idegbetegeknek, üdülő-egyeteknek és moriumbetegeknek. Legújabb gyógyberendezések, kombinált villamos fürdő, fürdő, fürdő és más individuális tápláló-gyógyász. Répés prospektusok ingyen.

Dr. Baranyai Vilmos

gyermek-orvos
lakik: VI., Teréz-körút 120. szám.

Dr. Báltay Lajos

köz- és váltó-ügyvéd irodáját
Vörösmarty-utca 45. szám alá helyezte át.

Weinberger Mór!

Ha a nála lévő pénzt visszaszolgáltatta, úgy a cég a többi hiányt neki elengedi.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **A művezető felelőssége.** A Gregersen-féle gyárban 1900. június havában az egyik gyalugép mellé rendelt *Dupej* Fedor nevű kiségitő munkás munka közben a körforgó késekhez oly szerencsétlenül ért, hogy a kések balkézének négy újat elvágta. A vád *Mayer* Richard művezető ellen irányult, aki a kellő ellenőrzésre hivatva lett volna. A dr. *Bakonyi* Kálmán kir. törvényszéki bírő elnöklete alatt tartott főbírályalason beigazolódott, hogy a biztontsági céliből alkalmazott fedőlap a gyalugépen a kérdéses időben tényleg nem volt meg, de viszont bebizonyult az is, hogy *Mayer* Richard, aki különben a gép-és lakatos-osztálynak volt a művezetője és a fűrészosztály művezetőjé csak helyettesítette, dacára kétoldalu elfoglaltságának, a kellő elővigyázati szabályokat alkalmazta és a munka megkezdése előtt meggyőződött arról, hogy a fedőlapok a gyalugépeken megvoltak. A mulasztást tehát *Lapuschán* Péter szakértő munkás követte el, aki a szigorú rendszabály dacára a fedőlapot a munka könnyebbítése véget levette. A bíróság dr. *Holló* József védő álláspontjára helyezkedve, *Mayer* Richardot a gondatlanságból okozott súlyos testi sérülésének vádjá alól felmentette, azzal a megokolással, hogy a művezető felelőssége nem terjedhet annyira, hogy minden egyes szakértő munkás mulasztásáért ő legyen felelős, és kötelességének megfelelt, ha a kellő óvszabályokat alkalmazta. Az ügyész feltevést jelentett be.

Báró Wallburg hitelezői.

Budapest, november 8.

A törvénytelen és a kitagadott fluk mindig tudnak részvételt ébreszteni maguk iránt. Ebből a részvéből báró Wallburgnak is kijutott a maga része, mikor zilált anyagi és családi viszonyai nyilvánosságra kerültek. A közönségnek érzékenyebb része mindezt látta benne. Sokan a középkori családi drámák titokzatosságát akarták felfedezni ennek a szerencsétlen embernek az esetében.

Mert a titokzatosságban nem volt hiányosság s az első napokban alig lehetett tájékozódni az iránt, hogy mi tulajdonképpen az esetben: az armány vagy a kriminális. Ma már tisztábban áttekinthető a sokat emlegetett báró bűntudata. Tudjuk, hogy nagyon előkelő ivadék. Erre nézve kétségek nincsenek. A letartóztatott ember Ernő főherceg természetes fia. Ez nem olyan kegyetlen végtet, hogy el ne lehetne viselni. A főhercegek természetes gyermekeiről polgári értelemben fényesen gondoskodnak. Kapnak előkelő nevelést s nem mulasztanak el semmit arra nézve, hogy utjüket egyengessék a boldogulás felé. Így történt ez Wallburg Ernővel is, kit katonának neveltek. Nagy fiatalon lett hadnagy, de a katonai káriert egy bűnügy akasztotta meg, báró Wallburgot már tizenegy évvel ezelőtt a gráci törvényszék lopás miatt két esztendőre börtönre ítélte.

A boldogtalan ember azóta igen viharos, zaklatott életet élt, de a büntetőtörvénykönyvvel csak akkor került összefüggésbe, mikor bebizonyítani akarta, hogy ő törvényes fia Ernő főhercegnek. Letartóztatásának okairól és körülményeiről a közönség is már kellően tájékozva van. Ma azonban meg kellett jelennie a járásbíró előtt, hogy család miatt igazolja magát.

A báró ugyanis minden megállapítható jövedelem nélkül élt Budapesten. Előkelő lakást tartott és erősen igénybe vette egyes emberek szívességét. Magyarán: derűre-borura csinált adósságot.

Alig került a fogságba, ketten is tetek ellene följelentést hitelezői család címén. Az egyik panaszt Kintzly Gyula fűszeres tette, mert körülbelül nyolcszáz korona adósságot csinált nála. A panaszos azt mondja, hogy a báró eleinte gummikerekül kecsin állított boltja elé s készpénzzel fizetett, később azonban hitre vásárolt, s azzal áltatta a fűszereit, hogy nagyobb összegű pénzt fog kapni az udvartól s abból rendezi a számláját. De a számla máig is rendezetlen, a panaszos le is foglaltatta a butorait, de Fialovits butoros igénypörrel támadta meg a foglalást s a bíróság feloldotta a butorokat a zár alól.

A másik panaszos Schmitt Kálmán pincér, aki kétszáz koronát adott kölcsön a bárónak. Neki is azt mondta a báró, hogy az udvar sok pénzt fog rendelkezésére adni, amiből az adósságait ki fogja fizetni. Ő is perelte és lefoglaltatta a báró butorait, de úgy járt, mint Kintzly, mert feloldották a foglalás alól a butorokat.

Ezt a két ügyet tárgyalta ma Bezerédy büntető-járásbíró. A bárót fegyőr kísérette a tárgyalóterembe, mely megtelt kíváncsiakkal, hogy lássák báró Wallburg Ernőt, ki egyébként igen érdekes férfalak. Szikár, magas termetű elegáns, könnyű felöltő fedí. Általában gondosan öltözködik s kellően épölja hatalmas bajuszát és barnás körszakállát. Védelmét a mai tárgyaláson dr. Pichler Győző országyűlési képviselő látta el.

A báró, bár kissé idegen kifejtéssel, de elég jól beszélt magyarul s a bírő kérdéseire magyarul válaszolt. Elmondja, hogy 42 éves, római katolikus, nős, hét gyermek atya. Vagyontalan, magánzó.

— Volt-e már büntetve? Kérde a bírő.
— Egyszer. A gráci törvényszék ezelőtt tizenegy évvel két esztendőre börtönre ítélte lopás miatt, valamint butaság miatt. Most előzetes letartóztatásban vagyok október 28-ika óta; állítólagos okirathamisításban való bűnrészesség miatt tartóztatott le a laibachi törvényszék megkeresésére.

— Bűnösnek érzi-e magát?
— Nem vagyok bűnös. Kintzly panaszba hazugság. Soha egy szóval sem mondtam, hogy nekem fényes lakásom van, sem azzal nem hivatkoztam, hogy pénzt kapok az udvartól. Erre nem is volt szükségem. Amíg pénzem volt, fizettem, s amikor nem tudtam fizetni, elmaradtam a panaszos boltjából. Kintzly elküldte a segédét hozzám és megkérdezte, hogy miért nem vásárolok nála? Azt izentem neki, hogy azért, mert nincs pénzem, mire a panaszos maga ajánlotta föl a hitelt. Ez a tényállás, nem pedig, amit a panaszos mond.

A bírő (a vádlotthoz): Mondta ön, hogy fényesen butorozott lakása van, mely bő fedezetet nyújt?
— Nem mondtam. Nem is kérdezte senki. Azt tudom, hogy Kintzly valami Márkus Jakabnál tudakozódott a viszonyaim felől, s ez beszélt neki az udvartól való járandóságaimról. Ezt különben akkor már városzerte beszélték.

— Mondta ön Kintzlynek, hogy vár pénzt az udvartól?
— Mondtam.

Ezután a bírő a második panaszra vonatkozólag akarja kihallgatni a vádlottat.

Dr. Pichler: Minthogy ez ügyben a panaszos nem jelent meg, s ez magánindítványra üldözendő cselekmény, kérem az eljárás megszüntetését.

Ügyészi megbízott ellenzi ezt, mert a följelentés megtörtént.

Pichler: Ha a panaszos nem jelentkezik, azt kell fölitélezni, hogy a vádat elejti.

A bírő: A panaszos nálam jelentkezett, időközben másutt akadt dolga és elment, de vissza fog jönni. A tárgyalást megtartjuk (vádlotthoz): Hogy történt ez a dolgot?

A vádlott: Egy Frankl nevű ügynök eljárt a panaszos ügyvédjél s az emberiségre hivatkozva kérte, hogy ne csináljon botrányt. Erre aztán elhalasztották az árverést.

Kihallgatják ezután az elsőrendű panaszost, Kintzly Gyula fűszerest.

Bírő: Mondta önnek a vádlott, hogy fényes lakása van s butorai bő fedezetet nyújtanak?

— Igen, mondta, hogy van fényesen butorozott lakása. Ezt mondta egyébként a segédemnek is, akit pénzért küldtem fel hozzá.

A vádlott: Ezt nem mondtam. Lehet, hogy a panaszos segéde látta a lakásomat s beszélt róla a gazdájának. De én Kintzly urat az első felszólító levél vétele után nem láttam.

Pichler (a panaszoshoz): Küldött ön a báró urhoz azért, hogy továbbra is vásároljon önnél?

— Nem, én csak pénzért küldtem hozzá.

Ügyészi megbízott (a panaszoshoz): Az ön követelése 400 forint. Szokott egy polgári család 3 hónap alatt ennyit költeni üzletekre?

— Ő igen.

Pichler: Hét gyermeke van!

Toszi Gyula, Kintzly segéde, akit ezután kihallgattak, elmondja, hogy sokszor volt a bárónál pénzért, s mindannyiszor azt mondta, hogy pénzt vár Bécsből. Azt is mondta: Van itt elég butor fedezetre.

Vádlott: Nem igaz.

Fialovits Lajos butorkereskedő, a következő tanu előadja, hogy Wallburg 28.000 korona ára butort vett nála.

— Fizetett rá valamit?

— Egy krajcárt sem. Oly szerződést kötöttem vele, hogy addig, míg a butorok kifizetve nincsenek, az én tulajdonomat képezik.

— Anélkül, hogy ismerté volna bárót, reá bízott ily nagyértékű butort?

— Informálódtam róla s azt hallottam, hogy örökösödési ügye 6-8 hét alatt rendezve lesz.

— Kinek informálódt?

— Gaszner közjegyző mondta nekem, hogy az udvar már le is ajánlotta 250.000 forintot, de ők egy milliót akarnak.

Az első panaszit ezzel letárgyalta, következőket volna a második, de a panaszos nem jelentkezik.

Ügyészi megbízott indítványozza a tárgyalás elhalasztását s a panaszosnak a törvényes következmények terhe alatt való megidézését.

A védő ellenzi a tárgyalás elnapolását s újból kéri a második panaszra vonatkozólag az eljárás megszüntetését. Ha azonban a bírő a tárgyalás megtartása mellett dönt, ám tartásuk meg, a vádlott a panaszban foglaltakat nem tagadja.

A bírő erre a másadrendű panaszos beidézését véget a tárgyalást elnapolta.

TÁVIRATOK.

Bécs, november 8. A képviselőház költségvetési bizottsága ma délelőtt összeült, hogy az albizottságnak a díjnak-javaslatra vonatkozó előterjesztéseit tárgyalja. A vitában a pénzügyminiszter is részt vett.

Bécs, november 8. A görög király György herceggel este Trieszten keresztül Athénbe utazott. A pályaudvaron bucsuzásra a görög és dán követek jelentek meg a követségi személyzettel.

London, november 8. A király Sir Francis Plunket bécsi angol nagyköveteinek a Bath-rend nagykeresztjét adományozta.

A horvátországi választások.

Zágráb november 8. Deńiceben, Buccariban és Senóban a koalíció jelöltjeit, Harambasics, Baresics és Mazuratics képviselőket egyhangulag megválasztották. A koalíciónak e szerint 11 mandátuma van a múlt ülésszak 24 mandátumával szemben. Holnap az utolsó négy kerület választ, amelyekben a nemzetipárt jelöltjeinek megválasztása bizonyos. A tartománygyűlésben e szerint 75 nemzetipárti, 11 koalíciós és két tiszta Starcevic-párti van.

Az innsbrucki tüntetések.

Innsbruck, november 8. Az olasz diákok és munkások dében tüntetést rendeztek a helytartóság előtt. A rendőrség karddal verte szét a tüntetőket, akik botokkal támadták a rendőrökre. Tíz embert letartóztatottak.

Szerbek és albánok.

Belgrád, november 8. A szenátusban Mijatovics volt londoni követ és Inece metropolita meginterpellálta a külügyminisztert arra nézve, hogy mit teit az ó-szerbiai szerbeknek az albánok ellen való megvédésére. Vics miniszterelnök kijelentette, hogy az interpellációra a legközelebbi ülésük egyikén fog válaszolni.

A liberálisok győzelme Berlinben.

Berlin, november 8. A mai városi képviselőválasztásoknál mind a 16 választó-kerületben a 16 liberális jelölt győzött. Jacobi városi képviselőt újból megválasztották.

Inszubordináció a német tengerészetben.

Kiel, november 8. A Kieler Zeitung szerint a Gazelle hadihajó Weiss nevű főmatrózát lementették az alól a vád alól, hogy ágyúrészeket dobott ki a tengerbe, de háromhavi fogháza ítélték tiszteletlenség, engedelmesség és föllebvalóinak megsértése miatt. Grager matrózt egy parancsnokáról szóló gúnydal szerzése és éneklése miatt léleli fogháza, Genz főmatrózt ugyanannak a dalnak az éneklése miatt háromhavi fogháza, Kunze őrmestert ugyanazért a vétéséért háromhavi fogháza és lelokozásra, végül Teikel főmatrózt a dal szerzésében való közreműködés miatt háromhavi közpészteri elzárásra ítélték.

Elbocsátott bányászok.

Zwickau, november 8. Az itteni köszénbányák-ból az üzem csökkenése miatt nagyszámú bányamunkást elbocsátottak.

Az ausztráliai hajóhad szaporítása.

Melbourne, november 8. Bonnant ellentengernagy, az ausztráliai hajóraj parancsnoka, Arthur miniszterelnökkel értekezett és ez alkalommal arra utalt, hogy a hajórajt szaporítani kell, hogy az ellenséges támadásokot vissza tudja verni.

Brazília és Olaszország.

Róma, november 8. A Stefani-ügynökség jelenti Rio de Janeiroból: A brazíliai kormány, amely az olasz kormányval tárgyalásba akar bocsátkozni végleges kereskedelmi szerződés kötése végett, ma felmondta a 1900. június 5-ikén kötött egyezményt, amely 1902. május 8-ikán jár le.

Közgazdasági táviratok.

New York, november 8. (Terményárak.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 7.13/16 (7.13/16), nov. 7.44 (7.42). Februára 7.42 (7.41). New-Orleansban helyben — (7.1/4). — Peirólem: Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphian 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zsír: Western steam 8.85 (8.85). Rohe és Brothers 9.15 (9.10). — Tengeri irányzata tartott. Novemberre — (—). — Decemberre 65.1/4 (66.—). — Májusra 66.1/2 (66.1/2). — Buza irányzata állandó. Píros ószi helyben 83.1/2 (83.1/2). Novemberre — (—). — Decemberre 79.1/2 (79.1/2). márc-ra — (—). — Májusra 81.1/4 (81.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.1/4). — Kávé: fair Rio 7. sz. 7.— (7.—). Nov-re 5.70 (5.65). Februára 5.95 (5.95). — Liszt: Spring Wheat cears 2.95 (2.95). — Kukor: 3.1/4 (3.1/4). — On: 24.87 (24.82). — Réz: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, nov. 8. (Terményárak.) (Zárlat.): Buza irányzata állandó. Nov-re 72.1/2 (72.1/2). Dec-re 72.1/2 (72.1/2). — Tengeri irányzata tartott. Nov-re 58.1/4 (59.—). — Zsír: Decemberre 8.52 (8.50). — Januára 8.55 (8.52). — Seatonna short clear 8.15 (8.15). — Sertészsír: Januára 14.92 (14.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naplór. Szombat, november 9. — Római katolikus: Tivadar vs. — Protestáns: Tivadar. — Görög-orosz: október 27.) Nesztor. — Zsidó: Marechewan 27. Sabbath. Chajje Sarah. — Nap két: 6 óra 42 percek. — Nyugszik 4 óra 13 percek. — Hold két: 4 óra 44 percek reggel. — Nyugszik: 3 óra 17 percek délután.

A miniszterek nem fogadjanak.
Nemzeti Múzeum. Képtár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi lárai 1 korona belépődíj mellett tekinthető meg.

Vadászati kiállítás a városigyeleti fővárosi pavillonban reggel 8 órától este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Kereskedelmi múzeum a városigyeleti iparcsernokban d. e. 9 órától d. u. 2-ig.

Országos képtár zárva.

Információs múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum zárva.

Művelődési múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-10 l óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési múzeum zárva.

Az Akadémia Goethe-szobája zárva.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Adami könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-10 l 8-ig.

Nemzeti Szalon állandó kiállítás d. e. 9 órától este 8 óráig. Elite-nap. Belépődíj 1 korona.

Magyar Árkészeti Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakfőnyitár és keleti miniszter: V. kerület Váci-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 l délután 3 óráig. Hazai termékek állandó kiállítás és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés és árusításokat is eszközlő) a városigyeleti iparcsernokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig. A kereskedelmi kirendeltség központi tiszteletviselője (Magyar kereskedelmi részvétel-társaság) V. Váci-körút 22. szám alatt.

KÜLÖNFELEK.

A hol te jársz...

A hol te jársz: róza fakad
A nyomodba, —
A gyalogut mintha mező
Virág volna.

A hol te jársz: gyöngyöt gázol
Pici lábaid
S mintha zengő angyalszárnyak
Csattognának.

A hol te jársz: megáll a nap
Csudát látva —
S ezer szemmel ragyog le rád
Mint a páva.

S míg a te kis harmatlábaid
Tovább: —
Tovaszál a nap is, csak hogy —
Fényesebben.

Endrődi Sándor.

+ **Londoni nász.** Nem csupán az előkelőségek, de Londonnak legszelebb néprétegei is nagy érdeklődést tanúsítanak egy esküvő iránt, mely valóságos a szellemi arisztokráciának egyik örömmünnepe. A nagy angol államférfinak, Gladstonének legidősebb, Herbert nevű fia tartotta egybekelését a szent Andrástemplomban Anglia legelső szemorvosának, Jr. Pagetnek leányával. Gladstone Herbert apja nyomaiba lépett s ez idő szerint az angol liberális párt vezére. A völégényt politikai missziója és tehetőségeinek jelentősége, menyasszonyát pedig a szépsége teszik a világ város közönségének dédelgetett kedvenceivé. Rochester püspöke végezte az egyházi szertartást s esküvő után az ifjú pár a nép leghíselit éljenzése közben indult el nászútjára, egyelőre Skóciába.

+ **A kegyelemdőlés a gyógyászatban.** Egy tekintélyes németországi folyóiratban, a *Recht*-ben, a lap egyik munkatársa nemrég azzal az indítvánnyal állott elő, hogy a halállal viaskodó, előle menekülni nem bíró és kínos fájdalmaktól gyötört ember megölése miatt az orvos büntetlenül maradjon, hogy így az ember ugyanazon jótéteményben részesülhessen, mint a kutya: a kegyelemdőlésben. Ugyanannak a folyóiratnak legutóbb megjelent számában Appler, a metzi országos törvényszék bírja, a meghatározottabban ellene nyilatkozik az indítványnak, rámutatva azokra a rettenetes veszélyekre, amelyekkel a javaslat elfogadása járna. Először is semmi körülmények között és semmi esetben nincs kizárva, hogy az orvos tévedhet abban, hogy a beteget nem lehet megmenteni. Az orvosi tudomány iránt tartozó minden tisztelet mellett is mindegyikünk tudja, hogy a leghíresebb tanárok is halálos ítéletet mondtak ki olyan betegeknek, akik

azután még éveken át örültek az életnek. Nagy-betegeknek ki merné feltétlen biztossággal megállapítani, vajjon okvetlenül a halállal való küzdelem esete íróg-e fönn, avagy csak a betegségnek súlyos rohama. Másodszor pedig az indítvány elfogadása esetében megvolna annak a módja, hogy lekiismeretlen orvos segítségével valamely kényelmen embertől szabadulni lehetne. Appler tart attól, hogy az ilyen törvény örve alatt a legundokabb büntényeket lehetne elkövetni. Csak arra kell gondolni, hogy egy-egy ember halálával a jogi vonatkozásoknak minő halmazsa szenved változást, hogy ne kételkedjünk abban, hogy gyakran vannak olyan „érdekeltek”, akikre nézve egy nagybeteg szenvedésének „megrövidítése” egészen más okokból tetszenék kívánatosnak, mint tisztán az emberiség szempontjából. Az állam legelsőrendű feladatai közé tartozik alattvalói életének megoltalmazása s ezért nem szabad ezen oltalom gyengítését előmozdítani.

+ **A tulvilág telefonja.** Kőztudomású, hogy a spirítiszták a telefonálást ki tudják terjesztetni a tulvilágra is, még pedig — drót nélkül. E tekintetben Marconi, Pollák és Virág, valamint a drót nélküli való távolhatásnak összes föltalálói elkésve maradnak vissza a spirítiszták mögött. Az utóbbiak már régóta folytatnak telefonbeszélgetéseket a tulvilág szellemeivel és soha sem érezték szükségét annak, hogy drótvezetőkkel állal kössék össze a saját szalónjaikat a tulvilági szellemek klubjával és egyéb helyiségeivel. Aki ebben kételkedik, az vegyen tudomást két párisi notabilitásnak roppantul tanulságos vallomásairól, melyeket újabbban Jules Bois közöl.

Sardou szavaiból évtizedek során szerzett tapasztalás beszél. Nyilatkozta ez:

— Nem szabad tagadnunk, hogy a természetnek az ember a legutolsó szava. Érthetetlen hipotézisekkel akarnak ellenünk bizonyítani? Nagyon nevetésgés az ilyen erőlködés olyan ember előtt, aki látta azt, amit például én is láttam! Azt kérdezi ön, hogy hiszek-e a materializációban? Természetesen! Hogyan került volna máskülönbön asztalomra egy fehér rózsacsokor, melyet egy láthatatlan kéz helyezett el oda?

E nyilatkozathoz tüzük hozzá azt is, hogy Sardou, aki mint kitűnő médium Palissy Bernard névvel bírt, a szellem sugallata következtében képes volt megrajzolni és körülhatárolni a Jupiter bolygón azt a helyet, ahol Mozart szelleme tartózkodik!

Kell-e ennél több?

És ime, Holmes Augustusa még ennél is többet nyújt.

A zeneszerző urhölgy három év óta áll drót-nélküli telefonösszeköttetésben a szellemvilággal. A kapcsolat pozitív bizonyítékai ezek:

Holmes Augustusa egy borongós nap késő délutánján a következő rejtelmes történetet mesélte el környezetének:

koronája susogott fönn a magasban. De azután megint hallatszottak a hangok, most már erősebben és közelebből.

Az erdész odafigyelt.

— Azt hiszem, hogy mégis emberek. Még pedig többen.

— Maradjatok egy helyben, vagy óvatosan, esőndben lépegetsetek előre, én majd a közelökbe lopózom és hirt hozok rólok.

— Jó, itt várnok reád.

Az erdészek jó óra hosszat maradtak el és Skrzetuski aggdóni kezdett, sőt gyanakodott, hogy törbe csalták. Végre fölbukkant egyikök a sűrűből.

— Uram, parasztok vannak odalent, lázadók!

— Sokan vannak?

— Lehetnek vagy kétszázan; el nem szökhettünk előlük, mert a szoros bejáratánál tanyának, amelyen keresztül kell mennünk. Hanem nyilólvénnyire a közelökbe férközhetünk észrevétlenül, mert nem állítottak ki őrköt.

Skrzetuski parancsot osztott, azután megindult a csapat. Oly esőndben haladtak, hogy csak néha kelt nyomukban ágreesség, de a kengyelek sem ütöttek egymáshoz, meg nem esőrentek a kardok és az ilyenfajta utakhoz szokott lovak farkasok módjára nyertés és lihegés nélkül baktattak. A kanyarodóhoz érve a távolból előlük villant a tűz fénye, s alakokat láttak körötte sűrűgni. Skrzetuski most háromfelé osztotta el csapatát. Egy része helyén maradt, a második a szorosot megkerülte, a harmadik leszállott a lovakról és hásmánt csuszott a szikla szélére s így az alul lévő parasztoknak éppen a feje fölött kuporgott.

Skrzetuski ennél a csapatnál maradt s figyelmesen kémlelt alá a völgybe. Két-háromszáz lépésnyire volt csak a tábor. Tíz tüzrakás égett, lángjuk azonban nem loboghatott magasra, mert föltötte bográcsok függtek, amelyekből a pára és a hus illata csiklandozva szállt a lesbenálló orrához. A bográcsok körül iszogatva és beszélgetve jó csomó paraszt állott és heverészett. Né-

— Személyesen ismertem Thomast, a zeneszerzőt. Egy ízben napokon át állandóan üldözött a reá való folytonos visszaemlékezés. Biztos jele annak, hogy Thomas szelleme az én közelemben tartózkodott akkor. Felbőszítődtem a mester szelleméhez és kérttem, hogy nyilatkozzék meg előttem. És ő meghallgatta kérésemet. Kijelentette, hogy a legkitűnőbb remeke „Perruquier de la Régence” című operája volt, melyet husz éves korában írt és — szüzetépett. Kutatásaim folytán később rájöttem, hogy a mester csakugyan megemmisítette egyik operáját.

Egy másik nem kevésbé hiteles históriát is elmesélt Holmes urhölgy.

— G. ur rendkívül fogékony médium volt. Egy társaságban voltam véle s gyzerre és váratlanul egy azalea hullott az ölembe. G. ur megmagyarázta a jelenséget. Kedves, öreg mestere küldi ezt önnek, asszonyom, — így szólott hozzám, — ez az ő adománya, önnek szól. — Ugyanakkor felidéztek Franck szellemét és a szellem azt közölte velem, hogy készülőfélben levő Andromeda szimfóniám második részének nyolcadik üteme hibás. Én fölvettem a kérdést, hogy milyen természetű a hiba, a szerző téve, dése-e, vagy a másolóé? — A másolóé! — válaszolt a szellem. Otthon megnéztem szimfóniám másolatában a megjelölt helyet és megtaláltam a tolibát!...

Ki merne ezek után kételkedni abban, hogy telefonice össze vagyunk kötve a tulvilággal, még pedig — drót nélkül.

+ **A titkár ur.** Operettbe illő lopás történt a napokban a moszkvai francia konzulátuson. Az ismeretlen tolvaj nagymennyiségű ezüstneműt, ruhát és pénzüsszeget szedett össze, azután nagy írfangal megszökött. Az egyik szobában ugyanis ráakadt a konzul titkárjának a felöltőjére és cilinderjére. Magára vette és aztán kényelmesen lesétált a palota lépcsőjén. A kapuban a portás megsüvegelte. A tolvaj nagyhangon szólt:

— Kocsist!

— Rögtön, titkár ur, felelte a portás. Néhány pillanat múlva az álitkár elhajtatott. Most keresik a furlangos tolvajt.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

K-1. 1. Ön Arany János eme szavait idézve: „Zenebona, babona — Huzavona veszszen”, azt kérdezi, hogy mit tesz tulajdonképpen a *huzavona* szó s vajjon Arany e szóval a lassúság, téltlenség nemzeti bűnre akar-e célozni? Szó sincs róla. A *huzavona* veszedelmet, *marakodást*, eredeti értelmében *aklakodást* (egyik buzza, másik vonja) jelent, nem pedig — mint a zsurnalisztikában bizonyos fajtájú tudósítások révén elterjedt — *halogatóást*. Az első tudósító,

melyek a pálinkás butykost szorongatták, mások dárdájukra támaszkodtak, amelynek hegyére levágtott koponyákat szurtak volt. A tűz fénye rémes világot vetett a kimeredt mozdulatlan szemekre és a fölhúzott ajkak alól kivillanó fogakra. A sziklafal tövében hangos horkolással aludt néhány paraszt, mások fecsegtek, szitották a tüzet, hogy egész oszlopban csapott föl a láng.

A legnagyobb tüzrakásnál, háttal a sziklafalhoz és Skrzetuskihoz egy testes öreg ember ült. Lantot pengetett, köréje félkörben vagy harminc ember gyülekezett.

Skrzetuski fölhallotta, amint ráívaltak.

— Hé öreg, Holatáról dalolj!

Mások mást akartak.

— Boguslawka Maricáról!

— Ordögöt Maricáról! Potockiról énekelj!

A legtöbbben ezt kiáltották. Az öreg megpöngette a lantját, köhintett egyet és dalba kezdett.

Ki gazdag, dus vagy: állj meg, szállj magadba,

Mert lész hasonlatos a koldus pórhöz,

Mert istenünk, ura mindennek:

Itél a tetteid fölött szigorral.

Ki föl a messziségbe szállás büszke fővel

Oh állj meg, szállj magadba!

Elhagyta az éneklést az öreg és nagyot sóhajtott. Hosszan sóhajtottak vele a parasztok is.

Egyre több hallgatója akadt. Skrzetuski, noha tudta, hogy emberei harerakészen állanak, még nem adta meg a jelet a támadásra. A csöndes éj, a lobogó tüzek, a vad alakok és a Potocki Miklósról szóló megszakadt dal furcsa gondolatokat és érzéseket keltegettek a lovak szivében és sóvárgó vágyakozást. Szívének alig hegedő sebei fölszakadtak, gyötört fájdalom támadt lelkében az elvesztett boldogság után. Elborongott, alatta pedig folytatta dalát az öreg hegedős.

Ki háboruzol: állj meg, szállj magadba,

Hiába íjad, nyilad és puskád golyója!

Ki kardot forgatott: mi sok lovak küzdött máz!

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

(78)

Baklan már keresztülhaladt, s most az usznyik erdőkbe hatolt be, amelyekben sok volt a veszedelmes hasadék és sziklás szoros. Szerencséjükre tisztán, csillagosan fénylett a júliusi éjszaka, s gyorsan haladhattak előre, az erdészek vezetése mellett. Csönd volt, csak a lovak patái alatt reccogtak meg néha-néha a lehullott faágak.

Hirtelen hangokat hallottak. Mintha valaki ott a messziségben dalolt volna, közben mások kiáltottak.

Skrzetuski megállította a csapatot.

— Micsoda hangok ezek?

Az öreg erdész megmondotta.

— Nem ellenség. Jámbor szegény emberek tanyáznak itt, akiket azonban megörjített a sok rémes esemény. Tegnap egy nemes asszony került elének, aki bekukkantott minden bokorba, a gyermekei után keresve. A parasztok valószínűleg lemészárolták a szegénykéket. Ránk meresztette nagy, karikára nyílt szeméit és visítva követelte rajtunk a gyermekeit. Reszketni kezdtünk a hangja hallatára. Azt mondják, hogy sok ilyen szegény örült bujkált itt az erdőben.

Skrzetuski bátor vitéz volt, nem is fjedős, de azért végigfutotta a borzongás.

— Talán mégis farkasok vonitanak?

— Dehogyan is. Az ordások elköltöztek az erdőből, s lenn, a faluban ütöttek tanyát, ahol bővíben van lakmározni valójuk.

— Rettenetes idők! A faluban farkasok tanyáznak, a lakosok pedig tébolyultan bujkálnak az erdőben! Istenem, miért sujtasz így?

Kis időre csönd lett, s csak a fenyők ringó

aki a halogatás szó helyett a húzavonót leírta, össze-févesztette ezt a húz-as-halasztás páros szóval — és egy bolond ismét százat csinált. 2. Kijelöl áll a szekere rudja, ez azt teszi: távozóban van, s rendszeren azt akarjuk vele kifejezni, hogy az illető nem a maga jószágátából kifizeti elmenni, hanem menesztik; rájár a rud, azt teszi, hogy ütlik, verik, pütyölik minden alkalommal (persze csak képtelenen), minden hibáért öt okol-ják, dorgálják, büntetik stb. Rájár a szekér rudja — ez nem jelent semmit; csak az előbbi két szólásfor-mának értelmetlen egybekeverése.

Előfizető. Budapest. Horváth Elemér a Budapesti Naplónak belmunkatársa. Címe: József-körút 18. Budapesti Napló szerkesztősége.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági ethika.

Budapest, november 8.

Néhány nappal ezelőtt a lap hasábjain Weiss Berthold országgyűlési képviselő nagy széleslátással, bő tapasztalattal, éles megfigyeléssel és sok igaz-ságos szemponttal igyekszik a gazdasági nagy de-presszió és válság mélyebben fekvő okait feltárni és a kibontakozásra vezető helyet azt megtalálni. A sok érdekes és részben új szempont az igazság meggyő-ző erejével hat az olvasóra, de azt hiszem, hogy az, ami leginkább kidomborodik e cikk keretében, az a gaz-dasági erkölcsök kérdése és az „ethikai tudat hiánya” a gazdasági életben, amelynek helyébe — hogy a cikkirő szavaival éljek — a rideg ünnepek és ügyes-kedés lépett. Ezeknek beható lejegyzése nem bír meggyőző erővel.

Érdekesnek és szükségesnek tartom tehát, hogy ennél a pontnál egy kissé megállapodjam. Nézetem szerint a gazdasági válsághoz és a kibontakozás lehetőségehez nem az erkölcsi alap hiánya járult hozzá, hanem inkább az erkölcsi felfogásnak és ethikai tudatnak a másik véglet felé való nagy köz-elése. A társadalmi és gazdasági szellem az utóbbi évtizedekben az erkölcsi és ethikai felfogás tekinte-tében rohamosan megváltozott. Ezelőtt 20—30 évvel a gazdasági ténykedés nagyrésztben teljesen szabadjára hagyva, törvényes rendszabályok által nem hatá-rolva és gátolva, a társadalmi felfogás bírálata-nak alig kitéve, nagyobb eredményeket volt képes fel-mutatni, mint ma, amikor éppen a gátló erkölcsi moti-vumok következtében a gazdasági élet képe teljesen megváltozott. A sok új törvény és rendszabály és a társadalomnak gazdasági kérdésekben való állástog-lalása megteremtette a tulságos erkölcsi alapot, amely a gazdasági ténykedést inkább megnehezíti, mint könnyíti. Az egyéni érték is emelkedett, a készülség nagyobb foka, amelynek nyomán megjavult a gazda-sági funkciókra és vezető szerepekre való rátermett-ség, mindez növelte az egyesekben az erkölcsi alapot és ethikai tudatot. Ez megtörte az akaraterő nyilvá-

nulását. Az iniciatíva megnyilatkozásainál pedig a szabadabb mozgást és bátrabb akcióit, mint a gazda-sági eredmények fontos tényezőjét, megbénította.

Ez az erkölcsi tisztulási processzus, mely a tár-sadalom minden rétegében és gazdasági tevékeny-ség minden ágában folyamatban van, az egyéni értéket nem juttatja teljesen érvényre és megakasztja a gazda-sági haladás menetét. Tulporokúciók mutatkozik ráter-mettségre való egyéni értékekben, tulengés történik a társadalom erkölcsi felfogásában és e tekintetben s ellentétes álláspontra kell helyezkednem azzal, hogy Weiss Berthold nem tudja megtalálni a gazdasági válság gyógyítására szükséges megfelelő szemléket sem egyéni értékben, sem megfelelő számban.

Pedig mi az oka a gazdasági tespedésnek, amely közgazdaságunkat jelenleg urálja? Vajjon nem az a jelenség-e, hogy a gazdasági és társadalmi élet vezetői kerültek a betöltött biztos pozíciójuk veszélyeztetését és annak a megkockáztatását, hogy esetleges balsike-rük őket ebből az állásukból kimozdítsa? Inkább passzivitást mutatnak tehát az egész gazdasági vona-lon, a kibontakozáshoz vezetőleg kezdeményező lé-pést sem teszik meg. A fiatalabbakban többé-kevésbé szunnyadozó egyéni értéknek pedig nincs, hiányzik az alkalmá és módja arra, hogy új eszmékkel, kezde-ményezésekkel lépjenek fel és ezeket a megvalósítás stádiumába tereljék. És éppen a mai kor egyik jelleg-zetes vonása, hogy a gazdasági élet érdemekben megőregedett vezető egyéniségi nem engedik át mű-ködési terüket a fiatalabb erőknél, kik a régítől tel-jesen elütő változott korszellemhez és köztelőséghez jobban tudnának simulni.

A vajudó és meddő gazdasági állapotokból való kibontakozást megnehezíti ezenfelül az körülmény is, hogy éppen az egyes egyéneknek gazdasági tény-keedésinél a szigorú erkölcsi és ethikai szempon-tokkal kell első sorban számolniuk. Nehéz ott nagyobb javítási akcióba belekezdeni, ahol nemesak anyagi érdekek veszélyeztetéséről van szó, hanem mindennél, az erkölcsi mozzanatok megítélésénél is gáncsolásokkal, ellenvetésekkel találkozunk mindenki.

Megnehezít minden akcióit az erkölcsi felfogás mai szigorú kritériuma, mely mindenben valami hát-teret keres, megkerülést lát.

Ilyenkorán sok munkaképző és képesség nem érvényesülhet az által sem, mert senki sem akarja magát annak kitenni, hogy esetleges egyetlen botlása erkölcsi bukását okozza.

Szerintem nem hiányzik az ethikai alap a gaz-dasági ténykedés mai jelenségeinél, hanem ellenkező-képpen akadálynak tudom a tulszigorú erkölcsi felfo-gást, amely megnehezíti a gazdasági életben az akcióképességet. És bár sokkal mélyebb tárgyi okok-ban látom a gazdasági bajok gyökerét, mégis fontos szerepet tulajdonítok az erkölcsi természetű rugóknak is. Az erkölcsi alap nemesak hogy elegendő, hanem sok is; egyéni érték is van elegendő számban, — csak a bonyodalmas közgazdasági gépezetet kellene a kor szelleméhez megfelelően javítani.

Hegedűs Dezső.

Ipar és kereskedelem.

A newyorki tőzsde. New Yorkból jelentik novem-ber 7-iki kelettel: Az értéktőzsde megnyitásokor a Chicago-Milwaukee-St-Paul vasút és az Union Pacific vasút részvényeiben nagy realizálásokat végeztek, de a kínált papírok intervenciós vételek következtében jó elhelyezést találtak. Később más értékpapírok nagy szilárdsága, ugyszintén a vasutak nagy bevételei nagyon élénkítő tették a vasuti értékek piacát és a Northern-ügy rendezésében való bizalom még további emelkedésre adott okot. Az utolsó tőzsdéorán realizá-ciók nyomán gyöngült az irányzat. (Részvényforga-lom 1,210 000 darab.)

Hajózás. A Dunagőzhajózási Társaság az ala-csony vizállás miatt Apostag megállóhelyét november 10-ikén az összes forgalomra nézve megszünteti.

Szészárak. A kontingens nyersszes ára Buda-pesten pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben az irányzat szilárdabb. A nyersszes ára 39.— korona pénzben. 39.20 korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi november hó 8-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytar-táságtól.) Felhajtás: Belldi élő borju 403 drb, leölt borju — db. bécsi borju — db., — db., nő-vendekmarha 6 darab, bárány élő — darab, élő bárány — darab. Arjegyzések. — Belldi leölt borju I. rendű 90—98 f.-ig, kivételek 100 —, II. rendű 72—88 f.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért — f.-ig. Növendék marha — f.-től — f.-ig, I. r. — f.-ig, középmínőségű 30—50 f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 kilónként. Bárány élő — k., leölt bárány — k., K. kivételesen ár — k.-ig páronként. — A vásár a kis fülhajtás következtében élénk volt, az árak kilogrammonként 5—6 fillérral emelkedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-kon-zumvásár árjegyzése 1901. évi november 8-án. Készlet

488 darab. Erkezett 599 darab, Összesen 1087 darab; Eladatott 850 darab. Maradt 237 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 82—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 320—380 kilgr. sulyban 84—92 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 76—84 koronáig, Malac 72—76 ko-rona. Az irányzat lanyha.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, november 8.

A mai buzaüzlet nyugodt hangulattal nyílt meg és több tétel néhány fillérral alacsonyabb áron került forgalomba. Zárlat felé kedvezőbb lett az irányzat és prima buzát teljesen tartott árakon lehetett elhelyezni. Forgalomba került 44.000 méterfésza buza.

Rozsot változatlanul jöttek. Zabban szilárd volt az irányzat. Árpában tartott árak mellett nagyobb volt a forgalom.

Eladatott:
Buza. Tízavidéki: 2200 mm. 80 k. 9 K. — I., 100 mm. 80 k. 8 K. 85 —, 100 mm. 80 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 87 1/2 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 85 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 50 f., 500 mm. 79.5 k. 8 K. 85 f., 700 mm. 80.5 k. 8 K. 85 f., 1750 mm. 79.4 k. 8 K. 85 f., 1250 mm. 78.3 k. 8 K. 85 f., 400 mm. 78.3 k. 8 K. 85 f., 500 mm. 77.5 k. 8 K. 85 f., 500 mm. 79.5 k. 8 K. 85 f., 350 mm. 79 k. 8 K. 85 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 85 f., 200 mm. 78.5 k. 8 K. 72 1/2 f., 100 mm. 78.4 k. 8 K. 55 f., 200 mm. 78.2 k. 8 K. 72 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 55 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 72 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 67 1/2 f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 67 1/2 f., 100 mm. 77.8 k. 8 K. 65 1/2 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 67 1/2 f., 900 mm. 76.5 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 76.3 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 75.2 k. 8 K. 42 1/2 f., 400 mm. 75.5 k. 8 K. 57 1/2 f., 200 mm. 75 k. 8 K. 55 f., 100 mm. 75 k. 8 K. 40 f.

Hódmezővásárhelyi: 3000 mm. 77 k. 8 K. 75 f. Fehérmegyei: 500 mm. 79.5 k. 8 K. 75 f., 500 mm. 75 k. 8 K. 40 f.

Tolnai: 600 mm. 79 k. 8 K. 70 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 70 f., 300 mm. 78.5 k. 8 K. 70 f.

Pestmegyei: 200 mm. 78 k. 8 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 400 mm. 76 k. 8 K. 40 f.

Bánsági: 2800 mm. 75 k. 8 K. 50 f. Bácskai: 400 mm. 75.5 k. 8 K. 75 1/2 f., 200 mm. 75 k. 8 K. 50 f.

Törökbecsei: 500 mm. 77 k. 8 K. 71 f., 5000 mm. 76.7 k. 8 K. 67 1/2 f.

Ujvidéki: 4500 mm. 75.7 k. 8 K. 52 1/2 f. Rakitárdi: 500 mm. 78.5 k. 8 K. 90 f., 1700 mm. 78.5 k. 8 K. 70 f., 2650 mm. 77 k. 8 K. 45 f., 2500 mm. 76.5 k. 8 K. 45 f., 3700 mm. 74.3 k. 8 K. 25 fillér.

Mind három hónapra. Rozs: 200 mm. 7 k. 25 f., 100 mm. 7 k. 20 f., 400 mm. 7 k. 05 f., 100 mm. 6 k. 9 1/4 f.

Arpa: 300 mm. 6 k. 22 1/2 f., 3500 mm. 5 k. 90 f., 2000 mm. 5 k. 75 f.

Zab: 200 mm. 7 k. 52 1/2 f. Tengeri: 500 mm. 5 k. 52 1/2 f., 500 mm. 5 k. 50 f.

Készpénzfizetés mellett. A készpénz hivatalos egyzése a budapesti áru-és értéktőzsde sokasági szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-től	K.-ig		K.-től	K.-ig
Tízavidéki új	76	8.25	8.40	80	8.60	8.80
"	77	8.25	8.40	81	—	—
"	78	8.25	8.40	82	—	—
"	79	8.25	8.40	83	—	—
Fehérmegyei	76	8.25	8.40	80	8.50	8.80
"	77	8.25	8.40	81	—	—
"	78	8.25	8.40	82	—	—
"	79	8.25	8.40	83	—	—
Posztvidéki	76	8.25	8.40	80	8.60	8.70
"	77	8.25	8.40	81	—	—
"	78	8.25	8.40	82	—	—
"	79	8.25	8.40	83	—	—
Bánsági	76	8.25	8.40	80	—	—
"	77	8.25	8.40	81	—	—
"	78	8.25	8.40	82	—	—
"	79	8.25	8.40	83	—	—
Bácskai	76	8.25	8.40	80	—	—
"	77	8.25	8.40	81	—	—
"	78	8.25	8.40	82	—	—
"	79	8.25	8.40	83	—	—

Egyéb gabonafélék	Kilós	Kilogramm ára	
		K.-től	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70—72	7.—	7.10
" másodikrendű	—	6.80	7.—
Arpa elsőrendű	60—62	6.—	6.20
" másodikrendű	—	5.80	6.—
Zab elsőrendű	50—52	5.—	5.20
" másodikrendű	—	4.80	5.—
Tengeri elsőrendű	—	4.50	4.70
" másodikrendű	—	4.20	4.40

A határidőüzlet folyamán a következő költsékek történtek:
 Áprilisi buza 1902. . . . 8.76—8.75—8.73—8.72—8.71
 Áprilisi rozs 1902. . . . 7.40—7.39—7.41
 Áprilisi zab 1902. . . . 7.42—7.41—7.39—7.38—7.39
 Májusi tengeri 1902. . . . 5.47—5.46—5.45—5.46—5.47
 Augusztusi repce 1902. . . . —
Déli egy órákor a következő záróárakat állapi-tották meg hivatalosan a tőzsdén:
 Áprilisi buza 1902. . . . 8.75 pénz 8.76 árú
 Áprilisi rozs 1902. . . . 7.42 " 7.43 "
 Áprilisi zab 1902. . . . 7.40 " 7.41 "
 Májusi tengeri 1902. . . . 5.47 " 5.48 "
 Augusztusi repce 1902. . . . 11.80 " 11.90 "

S elestek más kardjának bösz csapásától. Oh állj meg, szállj magadba, vedd el görgőd, Aki Potokból indulsz büszkén el Harutába. Ártatlan vért gyilkolva ontasz, Felejtetd a királyt, az országgyűlést. Magad vagy országgyűlés tenmagadnak egy személyben, S királyi módra pálcát hordasz.

Megint elhallgatott az aggastyán s e perében a Szkrzetuski emberei alól kicsuszott egy kis kő-darab. Legörgött a szikla oldalán, nagy zajt csapva. A parasztok figyelmesen néztek a ma-gasba.

Szkrzetuski elérkezettnek látta az időt a tá-madásra s kilötte pisztolyát.

— Üsd, vágd, szurd, lödd! ordította. Harmine ember puskája dördült meg egy-szerre, s egy golyó sem tévesztette el a célját. Azután kardjukat fogaik közé szoritva, mint a villám alácsuszottak a meredek sziklafalon, s rá-rontottak a megrémült és összezavarodott pa-rasztságra.

A szoros mindkét oldalról főlzugott már most a kijátság.

— Üsd! vágd!
 És a támadók és a támadottak egy nevet ordítottak: Jeremiás! oly váratlan volt a támadás, a rémülés oly rettenetes, hogy a parasztok, noha fegyver volt a kezükben, mégis alig védekeztek. Susogva, borzongva beszélték már ugyis, hogy a rettenetes Jeremiás a rossz szellem segíti, s hogy a gonosz segítségével egyszerre több helyen is tud harcolni, s most, hogy az irtózatoss név itt, a békés sziklafalak között a visszhang szárnyán megsejtszorosodva esőndült a fülökhöz, kihullott kezökből a fegyver. A szűk helyen különben sem igen használhatták volna hosszú nyársaikát és kaszát; mint a birkákat, úgy tereltek őket a lengyelek magok előtt, hozzászoritották a szikla-falhoz és nyugalommal, szinte gépiesen vagdalták le kezüket, fejüket hatalmas kardcsapásokkal.

(Folytatása következik.)

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Buza Aprilisa 1902., Aprilisi rozs 1902., Aprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Augusztusi repce 1902.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde igen gyér forgalom mellett gyenge volt és alacsonyabban zárult.

A déli tőzsde üzletlenségben megrögződött s kedvtelenül zárult.

A helyi értékek el voltak hanyagolva.

A valutapiac merevebb.

Az előtőzsde: gyenge.

Kötődtek: Osztrák hitelrészvény 614.—615.50. Államvasuti részvény 618.50—619.25. Közúti vasut 555.—korona.

A déli tőzsde: Változatlanul gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 629.50. Osztrák hitelrészvény 613.75—614.75. Államvasutak 617.50—618.—. Rimamurányi 410.—. Közúti vasut 555.—korona.

Forgalomból került továbbá: Fiumei hitelbank 148.—. Budapesti Takarékpénztárak 401.—. Salgótarjáni 530.—533.—korona.

Utózássa. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 616.—. Magyar hitelrészvény 629.50. Leszámitoló 409.—. Rimamurányi vasmű 410.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 630.50. Közúti vasut 555.—. Villamos vasut 275.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 41.—43.—korona. vörös aprószemű 39.—43.—korona. vörös erdőnyi — korona. vörös búságsági — korona. középszemű 45.—47.—korona. nagyszemű 48.—52.—korona. Disznózsír: budapesti 49.50—50.—korona. vidéki — korona. Táblaszalonna: légszentártított vidéki — korona. városi 4 darabos 43.—43.50. korona. 3 darabos 44.50—45.—korona. üstölt — korona. Szilva: boszniai. szokás szerinti minőség 14.50—15.—korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 15.50—16.—korona. 85 darabos 16.—16.75 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—16.—korona. 100 darabos 15.50—16.—korona. 86 darabos 16.—16.25 korona. Szilva: slávoniai — korona. szerbiai 17.—17.50 korona. azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs november 8. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Bár eleinte tartózkodóan viselkedtek, később emelkedett a vásárlási kedv; úgy, hogy némi javulás volt észlelhető dacára a newyorki tőzsde árulálmzásainak.

Kötődtek buza tavaszra 8.95—8.92—8.96, rozs tavaszra 7.71—7.77—7.64, zab tavaszra 7.69—7.72, tengeri május—júniusra 5.99—5.75—5.76, repce január—február 13.75, augusztus—szeptemberre 12.20—12.30 korona.

Zárlatok maradtak: buza tavaszra 8.91, rozs tavaszra 7.71, tengeri május—júniusra 5.72, zab tavaszra 7.70—7.71—7.73 korona.

A bécsi értéktőzsde.

A parlamenti helyzetre való tekintettel és a külföldi tőzsdék jelentése alapján a hangulat tartózkodó volt. Az árak változatlanok maradtak.

A déli tőzsdén tartott üzleti irányzat mellett az árfolyamok kissé hanyatlottak. A hangulat kissé javult.

Zárlat valamivel jobb.

Bécs, november 8. (Magyar értékek zárulata.) 4 1/2%-os aranyjárdék 118.05. Ízsa és szegedi kölcsön sorsjegye 144.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.15. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.75. Magyar eszámító- és pénzváltóbank 434.—. Rimamurányi vasműrészvény 439.—. Magyar koronajárdék 92.90. 4 1/2%-os Magyar földtelehm. kötvény 92.90. Magyar hitelbank részvény 630.—. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegye 178.85. Kassa-oderbergi vasuti részvény 349.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1680.—

Bécs, november 8. (Osztrák értékek zárulata.) 4 1/2%-os papírjárdék 98.60. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 118.55. 1860-os sorsjegye 139.—. Osztrák hitelrészvény 401.50. Angol-osztrák bank 261.—. Bécsi bankjegyesület 417.50. Osztrák-magyar bank 1603.—. Déli vasut 63.—. Dunagőzhajózási részvény 755.—. Dohányrészvény 268.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltó 117.15. 4 1/2%-os ezüst járdék 98.45. Osztrák koronajárdék 95.50. 1864-iki sorsjegye 217.—. Osztrák hitelintézeti részvény 615.50. Unionbank 511.—. Osztrák Lánderbank 391.50. Osztrák-magyar államvasut 619.—. Elbavölgyi vasut 467.—. Alpeisi bányarészvény 342.50. 20 frank arany 19.04. Londoni váltóár 239.10. Bécsi Iranyváltó Litt B. 235.—. Bécsi Iranyváltó Litt A. 241.—. Lipót kohó —. Az irányzat szilárdabb.

Bécs, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 616.—. Magyar hitelrészvény 631.—. Angol-Osztrák bank 261.—. Bécsi bankjegyesület 417.50. Union bank 511.—. Lánderbank 492.70. Osztrák-magyar államvasut részvény 621.—. Déli vasut 63.50. Elbavölgyi vasut 468.40. Északnyugati vasut részvény 460.—. Dohányrészvény 266.50. Rimamurányi vasmű 410.—. Alpeisi bányarészvény 343.—. Májusi járdék 98.55. Magyar korona járdék 92.95. Török sorsjegyek 83.—. Német budamai márká 117.20—27. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 8. (Zsolnai tudósítás.) A Kölnische Zeitungnak arra a pétérvári jelentésére, hogy a francia-török konfliktus előre nem látott fejleményeket vonhat maga után, a tőzsde gyengébb irányzatot nyit meg. Később lecsillapult az izgatottság, mire az irányzat javult, különösen mert Londonból angol kölcsönökben szilárd irányzatot jeleztek. A forgalom azonban nagyon kicsiny volt Northern-részvények New Yorkra gyengék. Kohó- és bányarészvények a Franciaországban készülő hányász-sztrájk hírére emelkedtek, de később ismét gyengültek. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, november 8. (Zsolnai.) 4 1/2%-os papírjárdék —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.10. Elbavölgyi vasut 98.—. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar államvasut 132.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.30. Alpeisi bányarészvény —. Disconto-Commandit 171.—. Altalános vállamosági Edison 176.75. Gelsenkirchener 159.60. Laura-kohó 178.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.75. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.75. Osztrák hitelrészvény 194.10. Déli vasut 16.10. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 16.75. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 98.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust —. Harpeni 156.60. Az irányzat gyengébb.

Berlin, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.50. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák hitelrészvény 194.40. Osztrák-magyar államvasut 132.70. Déli vasut 16.20. Északnyugati vasut 216.65. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek közepén —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Último) Lombard —.

Paris, november 8. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 100.75. Osztrák Lánderbank 431.—. 3 1/2%-os francia járdék 100.75. Ottomanbank 515.—. 3 1/2%-os francia járdék 101.05. Alpeisi bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 101.50. Párisi bankrészvény 970.—. Olasz járdék 98.85. Francia lőereszt. járdék 94.50. Osztrák földteleintézeti részvény 1207.—. Török dohányrészvény 290.—. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, november 8. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 98.80. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 101.—. Magyar koronajárdék 94.—. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasut 16.20. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 239.92. Bécsi bankjegyesület 105.65. Villamos részvény 112.90. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 83.45. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.80. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 99.55. Osztrák hitelrészvény 193.80. Osztrák-magyar államvasut 132.80. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 852.75. Párisi váltóár 812.75. Uno bank —. Alpeisi bányarészvény 171.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 190.30. Német bank —. Disconto 171.60. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkirchener —. Harpeni 155.—. Laura-kohó —. Olasz járdék —. Csendes.

Hamburg, november 8. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.60. 1860. sorsjegye 139.25. Déli vasut 16.35. 4 1/2%-os

osztrák aranyjárdék 100.75. Osztrák hitelrészvény 194.90. Osztrák-magyar államvasut 132.75. Olasz járdék 98.40. 4 1/2%-os Magyar aranyjárdék 99.45. Az irányzat szilárdabb.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

November 8. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (pársonk 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Öreg közep (pársonk 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehéz (pársonk 320 kilogramm felüli súlyban) 92—93 fillérg. Fiatal közep (pársonk 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 91—92 fillérg. Fiatal könnyű (pársonk 250 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (pársonk 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (pársonk 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (pársonk 210 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (pársonk 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (pársonk 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (pársonk 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (pársonk 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (pársonk 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (pársonk 280 kilogramm felüli súlyban) 86—88 fillérg. Közép (pársonk 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérg. Könnyű (pársonk 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérg. Sertésüzlet az m. 1901. november 6. napján volt készlet 39.470 darab. — 1901. november 7. napján elküldött 419 darab. 1901. november 7. napján kiszállított 30.864 darab, 1901. november 8. napjára maradt készletben 39.025 darab.

Vizállás.

Table with columns for location, date, and weight. Locations include Inn, Duna, Norva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Esztergom, Ucs. Weights are listed in kg and lb.

Advertisement for 'A MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR'. Includes an illustration of a person and text: '!! Sérültek figyelmébe !!', 'A MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR', 'orthopediai műtészeti eszközök', 'Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. H.', 'Ergyoldai 3, 4, 5 és 6 ft.', 'Kétoldali 6, 8, 10 és 12 ft.', 'Ugyanott jótállás mellett készítenek: Műlábak, műbőcek, lábprotektorok, fülzök ferdénítottaknak, egyenes tartók, karkötők, mérék szerinti 3 főtűs, 12 főtűs, 12 főtűs, 12 főtűs, 12 főtűs, 3 főtűs 50 kr. Gumiharisnyaak mérék szerinti, valamint a betegápoláshoz szükséges cikkek és valódi francia kőbányai-kerámia-jelű szőnyeg- és kárpátanyagok. Figyelmes kiszolgálás! Árjegyzékét zárt borítékban írjuk meg.'

Advertisement for 'Néklülőzhetetlen minden sérvbajosnak!!'. Includes an illustration of a person and text: 'POLITZER' által felfedezett és legújabbban ismét megjavított or. és kir. kizárólag gumiszerkezettel, azaz az eddigi sérvbajok összes hányat pótolja és enyhülést meg nyújtalmat okoz. A legújabb orvosi tekintélyek a sérvbajok a legjobbnak ismerték el és számos helyi és külföldi kiállításon irat bizonyította eddszerőségét. A tisztá gumiből készült sérvbaj előnyei, hogy teljesen elfedi a sérvkaput, nem okozhat, nem okoz kellemetlen nyomást és úgy éjjel, mint nappal hordható. Árak: egyoldali 7 és 10 ftr., kétoldali 10 és 16 ftr. Megrendeléseket pontosan a legnagyobb fiókártár mellett eszközölj. Pollitzer Mór és Fia or. és kir. szab. kőszerszerek. Budapest, V., Deák Ferenc-utca 10/h. Legrégibb cég és szakmában a fővárosban. Alapították 1858-ban. Árjegyzék kívánatra zárt és föliratokkúli borítékban bérmentve küldetű.

Advertisement for 'KÁVÉ THEA'. Includes text: 'KÁVÉ THEA', '4 1/2 kgr. Cuiba 6 ftr 93 kr.', '4 1/2 " Gyöngy 5 " 63 " a kávéhoz csomagolható', '1/4 kgr. Orosz Karaván-tea . . . 1 ftr 29 kr.', 'vagy 1/4 kg. Császár-kev. törmelék-tea 85 kr.', 'Fiuméből vagy Triesztből Fratelli Deisinger', 'THEA', 'Titkos betegségek', 'mindenféle impotenciát megoldó és a legmeglepőbb sikerrel, alaposan gyógyítja', 'med. univ.', 'Dr. Fabinyi v. kórházi orvos, specialista aly módoszerrel, melyet sok ezer betegnél biztoseredménnyel alkalmazott számos évi kórházi gyakorlatában.', 'Egyszerűsített alker folytán honorárium utólag lefizethető Lovelocke által talált világszerte kivánatra gyógyítanak. 1867', 'lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. I. em. Dejárát a léposodást. Külön váróteremek. Rendelj! (d. s. 8—9-ig) Rendelj! (d. s. 8—9-ig)

Advertisement for 'PRÓBA SZERENCSE!'. Includes text: 'Kétkraceáros levelezőlapon tett megrendelése eleget, hogy meggyőződést szerezzen cipőm-jóságáról, mely ha nem felel meg, a pénz haladéktalanul visszaadom. Mindenci-póért egy új jótállást vállalom, ha az általam főtállalt "Guzi" kenőcsöt, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek eleget egy papírlapon barisnyával a lábtalpi rajza. Kérje képes árjegyzékem ingyen.', 'Főrlé sima vixipól — 3.—', 'Főrlé elegáns vix fűzős — 3.50', 'Sárga bagorta fűzős — 3.50', 'Boxozólv. bőrv. szalonlakk, elegáns fűzős — 4.—', 'Női zergő cipőv. fűzős — 3.—', 'Angol bőrcipő, bőrv. szalonlakk fűzős — 3.50', 'Elegáns cipőnk egy darabból, halálhagyással — 1.—', 'Egyszerűsített világszerte kivánatra gyógyítanak. 1867', 'AGULÁR IGNÁTZ Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 9-én.

Faust.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzerette G. a. nod. Szövegét Goethe után írta: Barbier és Carré. Fordította Ormay F.

Személyek:
 Faust Kertész Margit Kaczér M.
 Mefistofeles Szendrői Sibel Palóczyzné
 Valentin Beck Mártha
 Wagner Ney B.
 Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 9-én.

Hannele.

Alomkép 2 szakaszban. Irták Hauptmann Gerhard. Fordította Telkes Béla.

Személyek:
 Hannele Török I. Berger Mészáros
 Gottwald Gál Fekete angyal Horváth
 Marta Jászai 1. angyal Paulayné
 Tulpe Rákosi 2. Tuboly
 Hedwig Hettyey 3. Maróthy
 Pleško Faludi Mattern Vizvári
 Hako Gabányi Wachler Gyevész
 Seidel Latabár Szabó Rózsahegyí

Utána:

A nevelő.

Vigjáték 1 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy. Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:
 Turquet Császár Óstáv Dezső
 Daubertier Gal Adél Ligeti
 Leontin Paulayné
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 9-én.

A svihákok.

Vig operette 3 felv. Zenéjét szorze Ziehrer C. M. Magyarostották Feld Aurél és Mérei Adolf.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrassy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 9-én.

A nevezetes kastély.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Bisson és Berr de Turique. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:
 Barrois Fenyvesi Marguerite Csillag
 Baudoin Góth Geneviere Varsányi
 Colombin Vendrei Chloé Nikó L.
 Cabriac Hegedűs Justin Rónaszéki
 Ludovic Binari Pálilbert Győző
 Dufrenois Szerémy Augustino Bálint R.
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 9-én.

Zilahiné S. Vilma vendégfelleptével.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irtá dr. Beldi Izor. Zenéjét szerzerette Fejér Jenő.

Személyek:
 H. Katalin Zilahiné Mária Rózsa
 G. Guracki Szirmai Olga Nyári
 Buranov Iván Szabó Téli maque Németh
 Trojkev Fedor Tollagi Duplessis Kürü
 Alekszej Nagy Anica Bojár
 Sunderand Ujvári Gregor Kiss M.
 Dacskov Havasi Tiszt Szerdahelyi
 Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. november hó 9-én.

Róma.

Három szakaszban. Irták Imrei Ferenc.
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Az új novemberi műsor.

Kezdeté 8 óraker.

Helosa Titcomb delamerikai szenzetet, Paulon és Doley-Fomkus korékpárok. Les Trombetas olasz kettős. The 3 Harveys drókhótel-művészek. Les Pronays nemzetközi énekesnők. Arcanasz táncosnő. Lorette főképek kutyájával. Ben-bol. Soltesz, a Magyar Színház volt tagja. Mariot komikus. Leony berint szubrett.

Tovább szerzerdett: Baumann Károly Fregoll-parodiját. V. Conhas Pál utóéletbeni erse kivibrisza. Maisano zene-excentrikusok. Vanola antipodista. Kozmográf új képsorozat.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

Jegy elővétel díj nélkül váltható délelőtti 10-től 1-ig a pénztárnál

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.

Ma **Az Aranyossy család.**
 Eredeti boház: Irták: Modern.
 11 óraker

UJ: **Pinkász & Co.** UJ:
 Német boház. Irták: Tanfstein Louis.

Salo Pinkász, ruhakereskedő Müller dr.
 Rósi, leánya Hámi k. a.
 Krenpenzhang Áron, társas. Folschmann dr.
 Knoblauch Simon, festőműv. Hámi dr.
 Erleb Kaiser, postahivatalnok Roland dr.
 Schermelst Laurencia, zongoratanítónő Müllerné assz.
 Samsor Irád Horgi
 Leni moson. Wörner k. a.

Történik a Petőfi-utcaiban, jelenben.
 Nappali pénzt. d. e. 11-12, d. u. 3-5-ig, este 7-től kezdve
 A téli kerben 12 óráig kezdve reggel 5 óráig hangverseny.

cs. k. árverező-intézet
 BÉCS, I. Dorotheergasse 17.
 elfogad birtort, partiárut, hagyatékot, lakásberendezéseket, gyűjteményeket, műtárgyakat, különlegességeket, valamint mindenféle tárgyat árverezésre.
 Bővebb értesítés és bejelentés hétköznapokon 8-12-ig.

1000000 nyerhető
HECHT BANKHÁZ

A legtöbb fonyereményt nálunk nyerték.
Huzás november 21. és 22-én.
 Sorajegy-árak:
 Egész korona 12.- Fél 6.- Negyed 3.- Nyolcad 1 kor. 50 fill.
Hecht Bankház
 BUDAPEST,
 Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.

Villany és légszesz csillárok, légszesz-kályhák, légszesz-főzők legnagyobb választék, legolcsóbb árak.
Pollák Ferenc
 Budapest, Teréz-körút 3. sz. (Köszvény-utca sarkán)
 Telefon 13-20. ■ Telefon 13-20. ■

Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa
Török A. és Társa

Magyarország legnagyobb osztályorsjáték detall-üzete.
 Osztályorsjáték-osztályok: Budapest, V. Váci-körút 4/d., a Deák-ter közelében. Telefon 11-58. főfőja: **IV. Muzem-körút 11.**, a politéknikával szemben. Telefon 20-67.
 második főfőja: **VII. Erzsébet-körút 58.** szám, a Royal-szállóddal szemben. Telefon 674.
 elvből csakis igazságnak megfelelő értesítéseket adnak, igazta an burkolat adatok teljesen ki vannak zárva. róna 100 nait 6 millió koroná nyereséget szertett ki vevőinek. A sok nagy nyereséget egyenként tértükbe miatt lehetetlen felsorolni.
 vevőit igen jól szolgálja ki. Hálanyilatkozatok nagy számban állanak rendelkezésre.
 az I. osztály huzásához eredeti sorsjegyeket küld megrendelés esetén.
 a megbízásokat pontosan és dískrétt módon teljesíti és az osztályorsjegyeket a tervezetben megállapított arány árusítja.
 közvetítők nélkül közvetlenül küldi a sorsjegyeket, emellett fogva abban a helyzetben van, hogy nagyra becsült vevőinek minden lehetőséget biztosít.
 minél előbb megrendelést kérnek az I. osztály huzásához.

A befizetés postautalványon küldendő vagy utánvétel küldjük a sorsjegyeket.
Huzás már november hó 21. és 22-én.
 Az I. osztály tervszerű betétjei:
 1/8 eredeti sorsjegy 1.50 kor.
 1/4 " " 3.- "
 1/2 " " 6.- "
 1 " " 12.- "
Török A. és Társa
 bankháza, Budapest
 Osztályorsjegy-osztályok
 V. Váci-körút 4/d.,
 Muzem-körút 11., Erzsébet-körút 54.

Petánovits
METROPOLE-SZÁLLÓJA
 A télikerben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvárról
 kitünő zenekara játszik.
HECHT BANKHÁZ FŐFŐJÁ
Placht Testvérek
 első, legnagyobb, 1830. évben alapított hangszer és hurgyára
 Schönbach 379. sz.
 Eger mellett Csehországban
 Ajánlja összes vonó-, ütő- és fuvóhangszereit, a hangszerekhez való összes hozzávalókat, mindenemű hurokat.
 Árjegyeket ingyen és bérmentve.
 Jól fogja kiszolgálni Vásároljon ott osztályorsjegyet Sorsjegyekre olcsó kölcsönt ad Sorsjegyeket a zárgóbol kivált, ugyanazt csekély havi részletre eladja Inyen felvilágosítással szolgál
Erzsébet-körút 32.

KOLLARITS JÓZS. és FIAI
 csász. és kir. udvari szállítók
 „YPSILANTI”-hoz
 Budapest, IV., Váci-utca 32. sz.
Menyasszonyi kelengyék
 szép és olcsóru összeállításban 600, 800, 1000, 1200, 1600 koronáig. Gazdagabb összeállításban 2000, 2500, 3000, 4000 koronáig és feljebb.
Az őszi idényre: mosóvetelekek. szép és jó mosható minőségben. mtrje 10, 50, 60, 80 fill. és feljebb minden árban.
Gyapju-kazán, francia- és tennis flanellek.
Őszi mosóbluzok 3, 4, 5 koronától feljebb
 Női, férfi- és gyermek-harlisnyák és más szövöttárak a legolcsóbbtól a legnőmobbá kivételig.
 Árjegyeket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	—	Otthon Hannele A nevelő	Az almáfa Pillangó k. a. A nevezetes kastély	Róli és Rolland Sárga csikó	A veszta-szűzek Svihákok

Tisztelt olvasók!

Négy esztendeje, hogy az osztály-sorsjáték intézménye Magyarországon fönnáll és már is sokan vannak, kik ezen a réven vagyonhoz jutottak. Én magam is abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy igen számos vevőmnek nagyszegű nyereményeket kifizethettem; így két ízben a nagy **600.000 koronás** díjat, **200.000, 80.000, 60.000** stb. stb. főnyereményeket. Az olvasókat érdekelni fogja, hogy hol mindenütt vannak azok, kiket az osztálysorsjáték segített anyagi boldogulásra, itt tehát felsorolom azokat a helyeket, a hol a két **600.000** koronás díjat és a **200.000** koronás főnyereményt kifizettem.

Az első **600.000** koronás díjat nyerték a **69686.** számú sorjeggyel:

- 1/8 részzel Budapesten, a Kertész-utcában,
- 1/8 " " a Deák-téren,
- 1/8 " " a Mester-utcában.
- 1/8 " " Ujpesten,
- 1/8 " " Erzsébetfalván,
- 1/8 " " Maros-Vásárhelyen,
- 2/8 " " Medgyesen.

A második **600.000** koronás díjat nyerték a **28718-ik** számú sorsjeggyel:

- 3/4 részzel Cskmegyében,
- 1/4 " " Gőmörmegyében,
- 1/4 " " Bácsmegyében.

A **200.000** koronás főnyereményből jutott:

- Budapesten három vevőmnek, mindegyiknek egy nyolcadrés,
- Alsó-Fejérmegyében 1/8 rész,
- Cinkotán 1/8 rész,
- Pozsonymegyében 1/8 rész,
- Kolozsvárt 1/8,
- Veszprémmegyében 1/8 rész.

A **50.000, 60.000** stb. főnyeremények is mind az ország különféle részeiben kerültek kifizetésre és én örvéndve látom azt a sok embert, kik apró betéttel nagy pénzt nyertek és nekem köszönik szerencsésüket.

A most kezdődő IX-ik m. kir. szab. osztálysorsjátéka fölhívom (a közönség szíves érdeklődését. Szíveskedjék fölhívásomat figyelemre méltatni s a megrendeléseket azonnal hozzám juttatni. Minden megbízást azonnal eszközök és a nyereményeket pontosan kifizetem.

Teljes tisztelettel

BIHARI EDE

a m. kir. szab. osztálysorsjáték föláruoltója
Budapest, IV., Városház-utca 14.

FÖLHÍVÁS

a magyar királyi szab. osztálysorsjáték most kezdődő IX-ik sorsolásában való részvételre.

50.000 nyeremény

összesen 13,160.000 korona összegben.

1 jutalom **600.000** s nyeremények: 1 á **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000**, 1 á **90.000**, 1 á **80.000**, 1 á **70.000**, 2 á **60.000**, 1 á **40.000**, 5 á **30.000**, 1 á **25.000**, 7 á **20.000**, 3 á **15.000**, 31 á **10.000** korona stb., melyek 6 osztályban kerülnek döntésre.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1,000.000 kor.

Az első osztály huzása

1901. nov. 21. és 22-én lesz.

Erre a huzásra ajánlok sorsjegyet:

Egész . kor. 12. — — frt 6. — } Negyed kor. 3. — — frt 1.50
Fél . . kor. 6. — — frt 3. — } Nyolcad kor. 1.50 — frt —.75

A megrendeléseket pontosan eszközölöm az összeg előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel. Minden rendeléshez a hivatalos tervet mellékelem.

BIHARI EDE

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték föláruoltója

Budapest, IV. ker., Városház-utca 14. szám.

Eláruító üzlet:

IV., Károly-körut 28. (Központi városház), a Király-utcával szemben.

Itt levágandó!

Megrendelő-lap.

T. Bihariede urnak Budapest.

Szíveskedjék a magy. kir. szabadalm. osztálysorsjáték I. osztályu eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel hozzám juttatni.
A betétösszeg kor. utánveendő. } A nem kívántat szíveskedjék törölni.
postautalványon küldöm.

Postos cím:

En Csillag Anna!

185 cm. h. óriás Lorocley-hajammal, melyet az Altalam föltalált kenőccsel 14 havi használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli, mely hajbujlás ellen, a növekedés előmozdítására s a hajtalaj erősítésére alkalmasnak találtott. Uraknál szép toll szálkát, nőknél s más rövid használat úgy a haj, mint szakálnak természetes fényt és sűrűséget kölcsönöz s a gyors östüléstől legmagasabb korig megőrvi.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

Széküldés naponta a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések címzendők.

Csillag Anna

BÉCS: I. Sollerpasso 5.
BERLIN: Friedrichstrasse 56.

T. Csillag Anna urnőnek!
Szíveskedjen 6 tégelyt ellamert hajnövesztő kenőcséből küldeni utánvétellel alanti címemre:
Gavriani-Autersperg grófné
Schloss Gleichenberg-Graz.

T. Csillag Anna urnőnek!
Kérem címemre ismét 2 tégelyt kítőnő hajnövesztő kenőcséből postautánvétellel küldeni.
Baumgarten Emil
Sleyer.

T. Csillag Anna urnőnek!
Kérem címemre egy tégelyt kítőnő kenőcséből küldeni.
Lovag Liebig Lajos
Reichenberg.

Ték. Csillag Anna urnőnek!
A észemre szállított kenőcs kítőnő szolgálattal tett s örömmre szolgál, hogy oly rövid használat után már annak előnyös hatásáról értesíthetem. Végül megjegyzem, hogy minden barátomnak és ismerősömnek szívesen ajánlom.
Sandrock Adel
színész.

T. c.
Tisztelettel kérem nekem egy tégelyt kítőnő hajkenőcséből postautánvétellel küldeni.
Gróf Starhemberg Guidó,
Küpsöd.

T. Csillag Anna urnőnek!
Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt küldeni.
Ebensteini Girard Jakab
Trioszt.

T. Csillag Anna urnőnek!
Kérek egy tégelyt Csillag-főle hajkenőcsöt, mint már volt címemre postautánvétellel küldeni.

Hohenlohe hercegnő,
szül. Salmhágnó, Alt-Aussee

T. Csillag Anna urnőnek!
Kérem 2 tégelyt kítőnő kenőcséből postafordultóval címemre küldeni.
Reindorf Schweng L.-né,
cs. és kapitányneje, Prága.

T. Csillag Anna urnőnek!
Hírveves kenőcsből kér még egy tégelyt.
Gróf Courey Félix.
Bécs.

BÉLDI-FEJÉR
KATALIN.

Eredeti operette három felvonásban.

A Fővárosi Színházak Műsora 106. szám.

Ára 30 fillér.

OCCASSIO

Magyarország legnagyobb selyemáruházában

FISCHER SIMON és TÁRSAI BUDAPEST, Bécsi-u. 7., Deák Ferenc-u. 12.

Ajánlanak a közelgő karácsonyi vásár alkalmából

4-15 méteres selyem-véget fekete és minden létező színben, sima és mintázott különlegeségeket, valamint a még naponta beérkező téli újdonságokat gyári, szabott árak mellett.

A tisztelt vevőközönség b. figyelmébe ajánljuk még dus választéku angol ruhavelvet, mosóhárszony, plüss, stores és brüsszeli függöny, továbbá szalag-, csipke- és paszomány-raktárunkat.

Kisebb maradékok minden árban kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Fiu-havelock.

Fiu-havelock 5 frt, iskolaöltöny 5 frt, fiu-felöltő 7 frt, minden tiszta gyapjuból, mindig raktáron Rothberger Jakabnál Budapest, Váci-utca 6. Ruhák becsereítetnek.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP_{lan} PAP_{lan} PAP_{lan}

1 öszszhajtható vaságy 8 db kivétel matracos	10.-	1 asztali szőnyeg	5.-
1 rouge paplan	1.90	1 tengvifő matrac	4.50
1 prima	2.80	1 afrikai	5.-
1 csehmir paplan	3.40	1 lószőr	12.-
1 satin	3.80	1 ablak köper függöny	3.-
1 atlasz cachmir	4.80	1 " " " " " " " "	1.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 " " " " " " " "	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	13.50	2 Ágy, 1 szialterítő bouret	6.50
1 jó vászon paplan lepődő	2.-	1 nagy szobanőnyeg	2.50
1 " " " " " " " "	1.30	1 " " " " " " " "	5.30
1 flanel ágylakró pókrő	2.50	1 ágylőke L	0.80
1 gyapju	5.50	1 tapasztr ágylőke	1.50
1 jó löpőkrő	1.60	1 mir. jó futószőnyeg	4.-
1 téli pókrő	4.60	1 " " " " " " " "	7.75
1 szep. fall szőnyeg	7.50		

GICHNER JANOS

paplan, matrő és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vabator stb. nagy raktára

Budapest, VII. Erzsébet-körút 20.

Irjorradat kiadásra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicserélőknek, vagy a pénz visszautalok.

Székrekedés!

Liebe sagra-da-tablettái

(csokoládé-bevonattal).

Olesó, kellemes hajtószér.

Skatulyánként 50 fillér a gyógyszerárakban.

J. PAUL LIEBE, Tetschen a. d. E.

Titkos betegségek ellen

20 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmélegebben ajánlható

DR. KAJDACSÝ,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klótild-palota (Átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az infertörtetés utóbjait

Eigyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban oiyannira felkarolt és hatásában páratlan sikorú

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjakori bűnök következtében berállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hásternobajokat gyógyít a legujabb gyógy mód szerint alapsan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltak; esetleg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

Ki megtámadott egészségét

viszszakapni akarja, használjon Huszár gyógyszerész-főle

Injektioi sanktumot és

Sanktum-tokocskát,

melyek még idült nem bajknál is kitűnő bizton hatással vannak, féltér injektio 6 korona, 1 doboz 120 tokocskó 8 korona vémentve. Legjobb vértisztító nem bajok után a Huszár gyógyszerész-főle. Sarsaparilla-kivonat 1 adag 5 K. 1 dupla (1 liter) 10 K. Flügendő egy teljes kurára. Kapható Bpestben: Török J. gyógyszerárában, Király-utca 12. Dr. Egger L. Váci-körút 17. valamint Huszár A. gyógyszerárában Újpest, Templon-tér 10. sz.

Csak készpénz-fizetés mellett

ÚJ RENDSZER.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközöltetnek

A külföldi nagy áruházak mintájára rendkívül olesó árak mellett nagy forgalmat akarván elérni, jelen **olesó árjegyzékemet** a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom.

FÉRFI-OSZTÁLY.

Legünömabb 5-szörös gallér tucata	4.-	kor.
5 " " " " " " " "	7.60	
3 drb redős-ing Schroll-féle elifonból	12.-	
3 " " " " " " " "	10.-	
3 " " " " " " " "	10.-	
3 " " " " " " " "	10.-	
6 " " " " " " " "	4.-	
1 " " " " " " " "	2.80	
1 " " " " " " " "	2.80	
1 pár kötött téli-keztü 1.- kor, 1.30	2.-	
1 " " " " " " " "	3.-	
6 " " " " " " " "	6.-	
Nyulszőr kemény és puha kalap rendk. jó min.	6.-	
Legdivatosabb angol cylinder	16.-	
Tiszta selyem köthető nyakkendő 10000 drb á	1.-	
Leguj. szabásu angol gummi-köppeny drapp színben	32.-	
" " " " " " " "	40.-	
Bokavédő kitűnő minőség drapp és fekete	2.50	

NŐI-OSZTÁLY.

Jól mosható flanel bluz I. II. III. nagyság	3.50	kor.
Zsolnai Casan téli bluz	7.50	
Tiszta selyem bluzok a legutolsó divat szerint minden színben I. II. III. nagyság	16.-	
Selyem Joupen alsószoknya igen tartós minőség	13.50	
6 drb francia battist zsebkendő	4.-	
6 pár színtartó fekete harisnya	6.-	
Újdonság! Selyemkendő tollal díszítve mint színházi fejkötő és boinak használható minden színben (fehér, lila, kék, rózsaszín, fekete)	11.-	
Selyemmel bélelt svéd keztü	3.60	
" " " " " " " "	7.50	
Angol „Lady Flaid“ Himalája gyapjuból	11.-	
Legdivatosabb színházi bluzok, diszes Jouponok, selyem harisnyák fórártára.		

PÓSA WILMOS

ezelőtt LATZKOVITS A. és Társa

Budapest, VI., Andrassy-ut 3. sz.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközöltetnek.

Még nem felelték ki-cseréltetnek.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

VIII. József-körút 18. szám.

